

Space for Available
for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa
@gmail.com

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਨਿਊਜ਼ਚੈਨਲ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

ਮੁਰਾ ਸੱਰ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ
ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 216, ਮਿਤੀ : 08 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 14 ਸਤੰਬਰ 2023 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com

ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਪੰਜਾਬ 95 : ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਤੇ ਲਾਪਤਾ ਕਹਿਕੇ ਖਪਾਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਾਨਚਾਹਲ ਵਿਚ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਦੀਵਾਰ @ਤੇ ਇੱਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਟੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। 70 ਸਾਲਾ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਉਤਾਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਪਤੀ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 1992 ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਮਾਨਚਾਹਲ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਪੱਖੀ ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 1980-90 ਦੌਰਾਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ 1996 ਤੋਂ ਪਤੀ ਦੇ @ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ@@ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

1980-90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਆਮ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ ਕਿ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਕਈ ਬੇਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਮਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਲਵਾਰਿਸ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਸਮੇਤ ਆਵਾਜ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੇ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਜੀਠਾ ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਨ 1984 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 1994 ਤੱਕ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤੇ ਸਨ।

1992 ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ
ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ, ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਖਰ ਹੋਂਦਾ ਖੇਡਦਾ ਸੀ।

1992 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਰੈਕਟਰ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਟਰੈਕਟਰ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰੀਬ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇੱਕ ਦਿਨ ਘਰ ਆਏ ਅਤੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜੋ ਤਾਂ ਜੋ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਗਏ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਪਰਤ ਆਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੰਨੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਆਖਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਓ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋਹਤਬਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ

ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਉਸ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰੁੜ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਤਰਨਤਾਰਨ ਲਾਗੇ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਕੱਢਿਆ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੀ। ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅੰਤਿਮ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਦਿਓ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਾਰੀ ਹੈ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਲੜਾਈ
ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਵਧੀਕੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਪਿਛਲੇ 31 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, +ਇਹ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਸੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਆਈਆਂ ਪਰ ਬਾਜ਼ੂਦ

ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਾ ਪਤਾ

ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਸਮੇਤ ਆਵਾਜ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੇ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਜੀਠਾ ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਨ 1984 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 1994 ਤੱਕ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤੇ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੇ ਲਾਵਾਰਿਸ ਕਹਿ ਕੇ ਸਸਕਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਸਥਾਨਕ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਖੁੰਘਾਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ 2097 ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲ ਗਏ। ਖਾਲੜਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 25000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 2012 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ 2097 ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਤਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਉਪਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਕਸੂਰ ਪਤੀ ਉੱਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, +ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਥਈ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। +

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਪਤੀ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਿਤਾ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

30 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਿਆ ਇਨਸਾਫ਼
ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੀਓ ਵਾਲਾ ਦੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਘਰੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ @ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ@@ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀਐੱਸਪੀ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, +ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੁਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਤ ਹੋਈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 216

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

08 SEPT TO 14 SEPT, 2023

श्री गणेशाय नमः

॥ वक्रतुण्ड महाकाय सूर्यकोटि समप्रभ
निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥

14 FEET
GANESH IDOL

Celebrates
**6TH YEAR BIGGEST
Ganesh Utsav**
OF (BELLEROSE) NY 2023

WED. SEPTEMBER 20TH 2023 TO
SUN. SEPTEMBER 24TH 2023

YMCA PADAVAN-PRELLER FIELDS
236-02 HILLSIDE AVE., BELLEROSE,
NY 11426

5
DAYS

MORNING AARTI : 10:30 AM | EVENING AARTI : 7 PM
DARSHAN 10 AM TO 9 PM
DANDIYA RAAS, MUSICAL NIGHT, DANCE & SINGING
KIDS PUJA, GUJARATI MOVIE, FASHION SHOW

MURTI STHAPANA
WED. SEPT. 20th, @ 4 pm
Parade Starts From
PATEL BROTHERS
251-08 Hillside Ave, Queens, NY 11326

**MURTI VISARJAN
SUNDAY**
SEPTEMBER 24TH 2023 @5 PM

EVENT SPONSORS

MEDIA SPONSORS:

The South Asian Times, Dish TV, and others.

SUPPORTED BY:

Real Usha Sweets & Snacks, MAF, and others.

RAFFLE PRIZES

Draw Time Sunday, Sep. 24th, 2023, 4:00 PM
CELEBRATION 6th YEAR BIGGEST GANESH UTSAV, NEW YORK 2023
Ticket Price \$10
5 ADDITIONAL PRIZES AT-LIST \$100 EACH

1 ST PRIZE \$500 CASH	2 ND PRIZE 65" LED TV	3 RD PRIZE 45" LED TV
SPECIAL BIG PRIZE	4 TH PRIZE SAMSUNG WASHING MACHINE	5 TH PRIZE LAPTOP

TICKET # _____
PRIZES TO BE CLAIMED WITH IN 14 DAYS
YOU DO NOT NEED TO BE PRESENT TO WIN

Raffle Ticket are available at

Bhavesh Patel (BK) : 646-552-2887
259-15 Hillside Ave, Floral Park, NY 11004

REAL USHA SWEETS & SNACKS
259-15 Hillside Ave. Floral Park, New York 11004

All Donations are Tax Exempt in the United States Under 501 (C) (3) Tax ID 82-5383797

Call: 516-324-5230

EMAIL: GANESHUTSAVNEWYORK@GMAIL.COM

WWW.GANESHUTSAVNEWYORK.ORG

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 216

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

08 SEPT TO 14 SEPT, 2023

SIKH FORUM INC. PRESENT

**SUNDAY
SEPTEMBER
10
2023**

TIME: 11AM - 6PM

**17TH GRAND
GLEN COVE MELA 2023**

Gurdwara Mata Sahib Kaur, 100 Lattingtown Rd, Glen Cove, NY11542

MEGA RAFFLE

1st
Grand Prize

\$2500 cash award
\$2500 towards three years lease
OR \$2500 Cash award

***2 CASH AWARDS \$1000 EACH**

- * Gatka by : New York Gatka Association
- * Arts & Crafts by Jagmeet Bedi
- * Free Vegetarian Food from Local Restaurants
- * Free Health Screening.
- * Bingo by : Tina Hora

KHALSA CARNIVAL BY :
SWEETY BAWA, DALJIT NARANG & SWEETY GAMBHIR

**LIVE
COVERAGE**

Trip to India or \$1000 | 60" LED TV | Jewellery | iPhone | iPad | Samsung Phones and much more.

All Raffle Prizes subject to IRS regulations with holding. Winner must be legal of USA to be Eligible.

**Free Shuttle with Ample Parking at
The Mansion at Glen Cove : 200 Dosoris Lane Glen Cove, NY 11542
(No Parking Available at Gurdwara Sahib)**

OUR SPONSORS

OUR MEDIA PARTNERS

MELA COMMITTEE

Pinky Singh | Billu Narula | Basant Chawla | Harvinder Bhatia
Gurpal Gadh | Dolly Sahni | Daljit Sahani | Daboo Gambhir

For Sponsorships, Booth Bookings and Performances Call

Davinder Singh: (917) 662-7887

Email: vMelaGC@gmail.com

Gurdwara Senior Executives are Exempted From Raffles Prizes

Chairman: Maninder S. Sethi

General Secretary: Harcharan S. Sachdev

Ph: 516-609-3333

President: Dr.O.P. Chawla

Vice President: Gurcharan S. Bhasin

Treasure: Pritam Arora

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ 113-10, 101 ਐਵੇਨਿਊ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ
ਸਰਦਾਰ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣੂੰ
ਨਿਊਯਾਰਕ ਪੁਲਿਸ ਚੀਫ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਅੱਜ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕਿਹਨਾਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿਵਾਈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਰੋਮਨੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੌਂਗਰ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੇਗੀ, ਤਾਂ

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਾਜ਼ੀ ਰਹੇਗੀ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਕੁੱਝ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਇਸ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿਵਾਈ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਹਰ ਬੈਠੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਟਾਹਲੀ ਜੀ ਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਰੋਮਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਕਤ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬੜੀ ਅੱਖੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦੇਣ ਕਦੇ ਭੁਲਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਮਨੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰੋਆ ਜੀ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਇਕ ਗਿਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਫੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਪਨੀ ਡਿਊਟੀ ਸਮਝ ਕਰਨਾ ਹੀ

ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਉਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸੋਸਥਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਪੜਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਇੱਕ ਸਹੀ ਮਾਰਗ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਮਾਸਟਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਏ ਗਏ ਬੂਟੇ ਨੇ ਟਾਈਮ ਟੂ ਟਾਈਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਮਿਸਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਅੰਤਵਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਪੀ, ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮੋਹਰਬਲੀ ਜੀ ਕੋਸ਼ੀਅਰ

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ 113-10, 101 ਐਵੇਨਿਊ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਏਪੁਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਹ ਦਿਵਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਅੱਜ ਇਹ ਦਿਵਸ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੇਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੰਗਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੰਨਰੰਜਨ ਲਈ ਪੰਘੁੜਿਆਂ ਵਗ਼ੈਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ

ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਉੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵੀ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣੀ ਪਈ। ਮੈਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਦੋ ਸੱਜਣ ਮਿਲ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਖਬਾਰ ਵਾਰੇ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਛਿਆ! ਅਖਬਾਰ ਕਿੱਦਾਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਸ਼ੇਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਵੋਗੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹਾਂਜੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੀ

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਕਿਹੀ ਗਈ। ਉਹ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰ ਗਈ। ਲੋਕ ਸਿੱਖਿਅਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕਿੰਨੇ ਪਿੱਛੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਅੱਕਾਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਚਲੇ ਵਧੀਆ ਹੋਇਆ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਇਹ ਰੋਟੀ ਲਪੇਟਣ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਬੰਦੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠਹਾਕੇ ਮਾਰਕੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

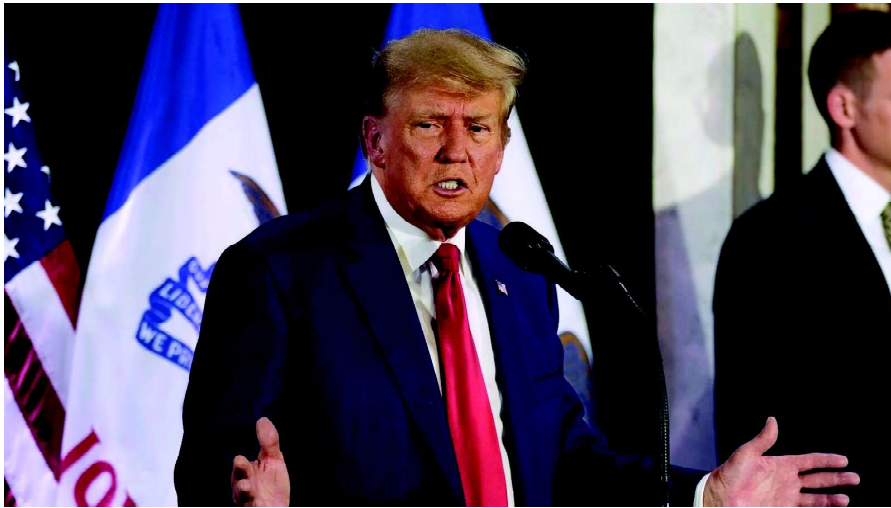

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ

ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਹਿੰਸਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਟਰੰਪ ਸਮਰਥਕ ਨੂੰ 22 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਅਮਰੀਕਾ : ਅਮਰੀਕਾ @ਚ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੰਸਾ ਮਾਮਲੇ @ਚ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਨੂੰ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਐਨਰਿਕ ਟੇਰੀਓ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਗਰੁੱਪ ਪ੍ਰਾਉਡ ਬੁਆਏਜ਼ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਆਗੂ ਹੈ। 6 ਜਨਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਐਨਰਿਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਧੌਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਹਿੰਸਾ ਮਾਮਲੇ @ਚ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 1100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਏਥਨ ਨੌਰਡਨ, ਐਨਰਿਕ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ, ਨੂੰ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਮਈ ਵਿੱਚ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਚੱਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਨਰਿਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਧੌਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਉਡ ਬੁਆਏਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ 5 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਆਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ 10 ਤੋਂ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 2020 ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ

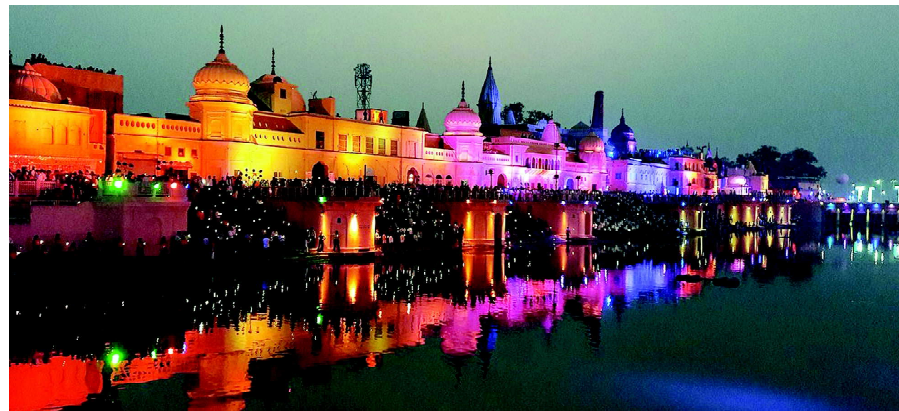
ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਵਿੱਚ ਭੰਨਤੜਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜਧਾਨੀ

ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਐਫਬੀਆਈ ਪ੍ਰਾਉਡ ਬੁਆਏਜ਼ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 6 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਯਾਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੇ

ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 3 ਨਵੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਲਈ ਹੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਿਡੇਨ ਨੂੰ 306 ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ 232 ਇਲੈਕਟਰਲ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ @ਚ ਧਾਂਦਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ।

ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ 64 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਜਿੱਤ @ਤੇ ਮੰਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰ ਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸੰਸਦ @ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ। ਭੰਨਤੜਾ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮੇਤ 5 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ @ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ 18 ਮਹੀਨੇ ਚੱਲੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 845 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ 1000 ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 940 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ @ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 500 ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਜੁਰਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਟਰੰਪ @ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ @ਚ ਹਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣ, ਬਗ਼ਾਵਤ ਭੜਕਾਉਣ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ @ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ, ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਧੱਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਰ ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਅਯੁੱਧਿਆ ਬਣੇਗਾ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕੇਂਦਰ ਕਾਰਗਿਲ ਹਾਈਵੇ ਖੋਲ੍ਹੋ...ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਜਾਵਾਂਗੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਰਾਮ ਦੀ ਨਗਰੀ ਅਯੁੱਧਿਆ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 5-10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ 32 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਨਾਲ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਲਾਲਾ ਦੇ ਮੰਦਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਟੀਚਾ ਅਯੁੱਧਿਆ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਖੁਦ ਇਸ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ @ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀਐਮ ਨੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਯੂਪੀ ਦੇ ਸੀਐਮ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ, ਅਯੁੱਧਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਡੀਐਮ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਇਸ @ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਸ਼ੈਲੀ ਹੋਇਆ ਸਿਮਾਸੀ ਲੋਕ ਇਸ ਸਾਰੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ 2024 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ 320 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਨਵੇਅ ਦਾ ਕੰਮ ਲਗਭਗ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਮਾਰਤ ਵੀ 80% ਤਿਆਰ ਹੈ। ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਮ ਲੱਲਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਯਾਨੀ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 700 ਤੋਂ ਵੱਧ

ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਰਾਮ ਮੰਦਰ 15 ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਧਾਮ ਬੱਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ 9 ਏਕੜ ਵਿੱਚ 219 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨ ਰਾਹੀਂ ਅਯੁੱਧਿਆ ਆਉਣਗੇ, ਉਹ ਜਨਮ ਤੂਸੀ ਤੋਂ ਡੇਢ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਾਹਨ ਪਾਰਕ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੂਸੀ ਈ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਮੰਦਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਜੰਕਸ਼ਨ ਲਈ 150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਸਟ ਟਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 230 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 24 ਕੋਚਾਂ ਦੇ 3 ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਰਾਮ ਲੱਲਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੇਲਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ 3 ਰਸਤੇ ਹਨ। ਜੋ ਤੂਸੀ ਕਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੂਸੀ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 1 ਕਰੋੜ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇੱਥੇ ਆਉਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਤੂਸੀ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰਾਮਘਾਟ ਸਟੇਸ਼ਨ @ਤੇ

ਉਤਰੇਗੇ, ਜੇਕਰ ਤੂਸੀ ਅਯੁੱਧਿਆ ਕੋਟ ਅਤੇ ਗੋਰਖਪੁਰ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹੋ। ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 800 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ @ਤੇ ਹੈ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਦੂਰੀ 9 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਤੇ ਰਾਮਘਾਟ ਤੋਂ 3 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਉਡਰਾਜ਼ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ 20 ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਤਾਜ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਹੈ। ਤਾਜ ਗਰੁੱਪ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਯੁੱਧਿਆ @ਚ 5-ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਵੰਤਾ 100 ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਟਲ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਜਰ 120 ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਟਲ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੈਡੀਸਨ ਅਤੇ ਓਯੋ ਗਰੁੱਪ ਵੀ ਲਗਭਗ ਹੋਟਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਰੋਮਾਂਚ ਲਈ ਕਰੂਜ਼ ਵੀ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮਨਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 1 ਕਰੋੜ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇੱਥੇ ਆਉਣਗੇ। ਭਾਵ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 12 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣਗੇ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ : ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਗਿਲਗਿਤ-ਬਾਲਟਿਸਤਾਨ @ਚ ਹੰਗਾਮਾ ਮਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ੀਆ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸੁੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸ਼ੀਆ ਸੰਗਠਨ ਫੌਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 90 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸਕਾਰਦੂ @ਚ ਸ਼ੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਗਿਲ ਹਾਈਵੇਅ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ @ਤੇ ਅੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਗਿਲਗਿਤ-ਬਾਲਟਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਿਲਗਿਤ-ਬਾਲਟਿਸਤਾਨ @ਚ ਕਰੀਬ 20 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ @ਚੋਂ ਅੱਠ ਲੱਖ ਸ਼ੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ 20,000 ਵਾਧੂ ਜਵਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗਿਲਗਿਤ-ਬਾਲਟਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ੀਆ ਇਜਲਾਜ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ 1947 ਤੋਂ ਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਭਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸੁੰਨੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵਸਾਇਆ। ਸ਼ੀਆ ਹੁਣ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਸ਼ੀਆ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਵਿਗੜ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਫੌਜ ਵੀ ਸ਼ੀਆ ਬਹੁਲ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ

ਝਿਜਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਕਰਦੂ, ਹੰਜਾ, ਦੀਆਮੀਰ ਅਤੇ ਚਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਆ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਮੋਬਾਈਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ @ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਉਲੰਮਾ ਗਿਲਗਿਤ-ਬਾਲਟਿਸਤਾਨ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਨੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦਮ ਉਦੋਂ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਵਾਧੂ ਬਟਾਲੀਅਨ ਵੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਸਕਾਰਦੂ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਦਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਕਾਰਦੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੀਆ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਆਗਾ ਬਾਕਿਰ ਅਲ ਹੁਸੈਨੀ ਨੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਅਲ ਹੁਸੈਨੀ ਨੇ ਸਕਾਰਦੂ ਇਲਾਕੇ @ਚ ਹੋਈ ਉਲੰਮਾ ਦੀ ਬੈਠਕ @ਤੇ ਸਵਾਲ ਪੱਛੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ @ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸ਼ਨੀਦਾ @ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ੀਆ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼ਨੀਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਉਲ ਹੱਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ ਹਰ ਨੇਤਾ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਅਮਰੀਕਾ @ਚ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ @ਚ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 1.34 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕਾ @ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਪੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ @ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਨਾ ਮਿਲਣ @ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਉਡੀਕ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਫ਼ੀਸਦੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੱਤ ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਕੋਟਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਖਾਤੇ @ਤੇ, ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ

ਲੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, 10 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲੈਣ ਲਈ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ @ਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ 1.34 ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਐਚ-1 ਵੀਜ਼ਾ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ 21 ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉਟਾਵਾ ਚ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ, 2 ਦੀ ਮੌਤ, ਅਤੇ 6 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ

ਟੋਰਾਂਟੋ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉਟਾਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਉਟਾਵਾ ਦੇ ਸਾਊਥ ਐਂਡ ਕਨਵੇਨਸ਼ਨ ਹਾਲ @ਚ ਦੋ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਕਿੰਗ ਏਰੀਆ @ਚ ਅਚਾਨਕ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮਹਿਮਾਨ ਘਬਰਾ ਗਏ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਕਈ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 6 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ @ਚ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 26 ਅਤੇ 29 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ

ਹੈ। ਉਹ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਫ਼ਰਤੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਨਸਲੀ ਅਪਰਾਧ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ

ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। 2023 ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲੇ ਉਟਾਵਾ ਵਿੱਚ 12 ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ 2009 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 81 ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਭੜਕੇ ਸੁਨਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਟਡਵਾਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ

ਬਿਟਨ : ਬਿਟਨ ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਸੁਨਕ ਨੇ ਕਿਹਾ—ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਟਡਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਫੈਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਫੁੱਟ ਪਾਊਅਰ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਟੀਆਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਸੁਨਕ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਸੁਨਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਸੁਨਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ ਜੈਸ਼ਰਕ ਦੀ ਬਿਟਨ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਸ. ਡਬਲਯੂ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੁਨਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚੀਨ ਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ, ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਮੁੜਨਗੀਆਂ

ਨਿਊਯਾਰਕ, 5 ਸਤੰਬਰ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੌਰਾ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਲਈ ਅਗਮ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਚਕਾਰ 19 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਪਾਰ ਹੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ, ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਅਤੇ ਕੁਆਂਟਮ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ @ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਡੇਨ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ @ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਭਗ 1200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਗਲੋਬਲ ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹੱਥ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ @ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਅਤੇ ਜੀਈ ਜੈੱਟ ਇੰਜਨ @ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ @ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ-ਭਾਰਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵਿਚਾਲੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੁਵੱਲਾ

ਵਪਾਰ 2026-27 ਤੱਕ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 19 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਪਾਰ ਹੋ

ਰਿਹਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਦਰਯਾਨ ਅਤੇ ਆਦਿਤਿਆ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀ-20 @ਚ ਪੁਲਾੜ @ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਨਵਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ-ਭਾਰਤ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਪੇਸ ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉਡਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸੇ: ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਤੇ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਵੇਲੂ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਤ ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ

ਹੜਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਉਡਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੜਤਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ 10,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ 186 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ

ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ 66 ਠੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਿਲਾ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ, 2 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਨੈਗੇਟਿਵ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, 5 ਸਤੰਬਰ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)—ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਫਾਟ ਲੋਡੀ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਦੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਵਿਡ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ ਆਈ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੈਗੇਟਿਵ ਆਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯੂਐਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਡੇਲਾਵੇਅਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ @ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਸ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ

ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਨਿਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਦੇ ਨਾਲ ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਨੂੰ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋ ਬਿਡੇਨ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਫਿਰ ਉਹ 9 ਅਤੇ 10 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ। ਜਿੱਥੇ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੀ-20 ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗਲੋਬਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨਗੇ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Khara Sach

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 216

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

08 SEPT TO 14 SEPT, 2023

DASTAAR PRIDE

8th Annual East Coast Turban Tying Competition
Saturday, September 30, 2023 - 9am onwards

Register in Person or at www.DastaarPride.com

Registered Participants Will Get T-shirt & Baaj

DastaarPride.com

Golden Terrace Hall

120-23 Atlantic Avenue

Richmond Hill NY 11418 United States

Age Groups:

9-11, 12-14, 15-18, 19-22, & 23-30

Last date of registration

September 23rd, 2023 Check-in Starts from 9:00 am

Registration Link:

www.DastaarPride.com/register

Kids Welcome

8 years and younger.

Team will assist in tying turbans.

Each kid will get participatory prize.

Kucha

magician

Amazing Singh

Steel Man

Amandeep Singh

With the active participation of all Gurdwaras and organizations in the tristate and the blessings of the sadhsangat, this event is coming to life for the 8th year.

Please Join us to:

- Encourage our next generation
- Sponsor prizes
- Support our community

iphone pro max

GLOBAL PUNJABI

JUS

PIC PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

INDIAN PUNJABI

JEE PUNJABI

All donations are tax-deductible under 501(c)(3) nonprofit organization

Registration Link and QR Code
www.DastaarPride.com/register

Donation Link and QR Code
www.DastaarPride.com/donate

Venmo QR Code for donations only

Guru Gobind Singh Study Circle (USA) With support of all Sadh Sangat of USA

www.DastaarPride.com | info@dastaarpride.com

In association with Turban Day & Let's Share a Meal

www.g...

Celebrates 6th Year Biggest Ganesh Utsav

OF BELLEROSE NY 2023

14 FEET GANESH IDOL
Ganesh Rath Yatra

Parade Starts from
PATEL BROTHERS

251-08 Hillside Ave, NY to 236-02 Hillside Aven, NY

WEDNESDAY
SEPTEMBER 20TH, 2023
5PM TO 7 PM

For Inquiry : Call (516) 324-5230

web : www.ganeshustavnewyork.org

Email : Ganeshustavenewyork@gmail.com sahagmehta28@gmail.com

SPECIAL GUEST

FAMOUS BOLLYWOOD ACTOR
DEEPAK PARASHAR

Rotary Club of Hicksville South (RCHS) held its Annual Back-to-School “Backpack Giveaway Project” at the Levittown Hall, in Hicksville, NY

on this past Thursday, August 31, 2023 under the Leadership of President Mizanur Rehman and Secretary and Project Chair Dr Neeru Bhambri , Co- Chair Arjen Bhatija and Team Members Roopam Maini, Rekha Gupta, Dr Rogers Singh. , Rachna Patel and Syeda Sonia. We have distributed about 400 Backpack Bags

filled with School Supplies for the local students who are in need. Representatives from 11 different organizations, including the Churches, Public Schools, NGOs attended the event and collected the backpack bags for their students.

Hempstead School District;

Domestic Harmony Foundation; SACSS; Martin Luther King Center; United Methodist Church; Kingdom Family Ministry; Dept of Social Services; MANNA Project; Long Beach EOC Head-start; Hicksville Public School; and Freeport School District.

Additionally through Town of

Hempstead (TOH) we did distribute some backpack bags about a week ago.

Rotary International (D7255) District Governor, Mr. Tom Crowley and his wife Mrs. Julie Crowley attended the event. Several local government officials and dignitaries attended the distribution event to encourage us. Deputy Nassau

Rotary Club of Hicksville South (RCHS) held its Annual Back-to-School "Backpack Giveaway Project" at the Levittown Hall, in Hicksville, NY

County Executive, Honorable Anissa D. Moore; Director of Minority Affairs, Mr. Lionel Chitty. Supervisors of Town of North Hempstead, Ms. Jennifer DeSena. Representative from Town of Oyster Bay

Supervisor, Mr. Joe Saladino's Office, Mr. Harry Malhotra, who is the Director of the Office of Asian American Affairs of Town of Oyster Bay. Officials also distributors citations to the Project Chair, Dr. Neeru

Bhambri, Project Co-Chair, Mr. Arjen Bathija, and to the Club President, Mr. Mizan Rahman in recognition to their dedicated work for the project. Many other community leaders Jassbir Jay Singh (

Hum Hindustani and past president of IDP, Raj Dingra (Editor Indian Republic news paper) other members from different organizations came to grace and support the event. Delicious Desi Refreshments was served.

ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਹੋ ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਵਾਬ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ, ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਘੱਟ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਬੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ 'ਸਿੰਗਲ ਚਾਈਲਡ' ਹਾਂ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ 'ਸਿੰਗਲ ਚਾਈਲਡ' ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੀ ਹਾਂ, ਦਰਅਸਲ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 'ਵਨ ਚਾਈਲਡ ਐਂਡ ਡਾਨ' ਯਾਨੀ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਅਤੇ ਬਸ ਹੋ ਗਿਆ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਆਹੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਓਟਾਵਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ 31 ਸਾਲਾ ਜੇਨ ਡਾਲਟਨ ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪਰ 2018 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜੇਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਸ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਯਾਨੀ ਉਹ 'ਵਨ ਚਾਈਲਡ ਐਂਡ ਡਾਨ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣਗੇ। ਪਰ ਡਾਲਟਨ ਇਕੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 49 ਫੀਸਦੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਬੱਚੇ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਜੋ 2022 ਵਿੱਚ 37 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2021 ਵਿੱਚ 45 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 2015 ਵਿੱਚ 18 ਫੀਸਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਚਾਈਲਡ ਸਨ, ਜਦਕਿ 1976 ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 10 ਫੀਸਦੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ। **ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ ਸਥਿਤੀ**
ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ ਨਵਿੰਡਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਬੀਹਾ ਖਾਨ (ਨਾਮ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ) ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੱਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਬੀਹਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਤੀ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੀਹਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਦੂਜੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮ-ਕਾਜੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਢੰਗ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚਾਹਤ
ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੋਪੂਲੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪੂਨਮ ਮੁਤਰੇਜਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਮਿਲੀ ਹੈਲਥ ਸਰਵੇ (ਐਨਐਫਐਚਐਸ) 2019-21 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 15 ਤੋਂ 49 ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤ ਅਤੇ ਮਰਦ ਦੋਵੇਂ ਹੀ 2.1 ਬੱਚੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਸਤਨ ਲੋਕ ਦੋ ਬੱਚੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਡਾ ਮੁਤਰੇਜਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮੀਰ ਵਰਗ ਦੇ ਕਈ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਰੁਝਾਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅੱਕੜੇ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾ ਮੁਤਰੇਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰੁਝਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਭਾਰਤ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਨਮ ਮੁਤਰੇਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਚੀਨ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਥੇ ਅੱਜ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਚਾ-ਚਾਚੀ, ਮਾਮਾ-ਮਾਮੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ।

ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ

'ਵਨ ਐਂਡ ਓਨਲੀ: ਦ ਫ੍ਰੀਡਮ ਆਫ਼ ਹੋਵਿੰਗ ਵਨ ਐਂਡ ਓਨਲੀ ਚਾਈਲਡ' ਅਤੇ 'ਦ ਜਥੇ ਆਫ਼ ਬੀਗ ਵਨ' ਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰਤਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਾਰੇਨ ਸੇਂਡਲਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੀਵਾਨੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸੀ, ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਟੱਡੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅੰਸਤਨ ਕਰੀਬ 3 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਦੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 2 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੈਲਗਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਫਾਹੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਲੜਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਾਣੀ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਵੀ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਅੰਸਤਨ 3.6 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਸਟੱਡੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਬੱਚੇ ਵਾਲੀ ਅੰਰਤ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 13 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਰਨਵਾਲ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ 33 ਸਾਲਾ ਲਾਰਾ ਬੇਨੇਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸਾਥੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀਕੰਡ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘੁੰਮਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਰਟਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਜੋੜੇ ਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਯੂਰਪ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 49 ਫੀਸਦੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਬੱਚਾ ਹੈ।
86 ਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਘੱਟ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਕੌਮਕਾਜੀ ਅੰਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ।
ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਮਿਲੀ ਹੈਲਥ ਸਰਵੇ (ਐਨਐਫਐਚਐਸ) 2019-21 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਸਤਨ ਲੋਕ ਦੋ ਬੱਚੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

86 ਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਮਾਪੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕ ਵੀ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਮਾਪੇ ਇਸ ਬਦਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180**PRITPAL KAUR**
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਜਰਸੀ
ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਧਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਜੀ. ਐਸ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਜਾਨ ਨਾਗ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ.

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਰਾੜ

(ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ

9592398822

The Preetnama is not responsible or legally liable
for any news, article, advertisement or typing
mistakes in the news or articlesਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ,
ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਆ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.comਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ 'ਇੱਕ ਦੇਸ', ਇੱਕ ਚੋਣ' ਦਾ
ਤਜਰਬਾ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ!

ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਾਊਸ, ਲੋਕ ਸਭਾ, ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਸੋਚਣ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਗੇਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ੁਆ ਵੀ ਖੋਭ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਏਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਆਗੂ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਮੀਡੀਏ ਮੂਹਰੇ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਵੇਖਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਉਹ ਏਦਾਂ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਅਜੋਕੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅੱਜ ਹਾਤ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਬਕਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਗੇਤਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਪੰਜ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਸੱਦਿਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਏਜੰਡਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਵਾਹਵਾ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਕਦਮ ਉਹ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਗੱਲ ਜਿਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿਵੇਂ ਪੈਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵਧਾਏ ਭਾਅ ਹੋਣਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੇ ਸਿਲੰਡਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਲੰਡਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਦਮ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵੱਡਾ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਾਲੇ ਲੱਗੇ।

ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ, ਵਿਰੋਧ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵੀ ਅਗਲੇ ਵੱਡੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਪਏ ਹਨ। ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਅਠਾਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਗੱਠਜੋੜ, ਜਿਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਨਾਂ 'ਇੱਕੀਆ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਸੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਤੇਰਾਂ ਮੈਂਬਰੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੜਿੱਕੇ ਪੈਣ ਦਾ ਝਾਉਲਾ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਮੁਖੀ ਆਗੂ ਇਸ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇ ਸੀ ਵੇਨੂਗੋਪਾਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਹ ਅਜੋਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜਨ ਖੜਗੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਜੇ ਗਾਹਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਖੜਗੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਜੋ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਆਈ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣੇ ਸਨ, 5ਵੇਂ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਕਪਿਲ ਸਿੱਧਲ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੈਂਬਰ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਬਿਠਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਗਰੁੱਪ ਆਫ਼ 23' ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ 5ਵੇਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਕੌੜ ਮਨਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਛੱਡ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਚੋਣ ਰਣਨੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ।

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਟੀਮ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ 'ਇੱਕ ਦੇਸ਼', 'ਇੱਕ ਚੋਣ' ਦਾ ਵਾਰਮੂਲਾ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਲੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਅਕਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਖਾਸ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜਿੱਥੇ ਸਿਆਸੀ ਕੱਦ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸੋਚ ਹੇਠ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚਲਾਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਂਗ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਸਾਰੇ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਾਜ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 5ਵੇਂ ਉਹ ਸੋਚ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹੀ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਸੋਚ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸੀਟ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਗੂ ਦੀ ਕਮਾਨ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਹੇਠ ਵੋਟਾਂ ਲਈਆਂ ਤਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਟਿਕਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕੱਠੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਵਕਤ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਸੋਚਣਗੇ ਕਿ ਹੋਣਾ ਜੋ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਦੇ ਹੱਥ ਹੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਬਣਨ ਵੀ 5ਵੇਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਾ ਦਬਾਈ ਜਾਣਗੇ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਸਾਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾ ਖੰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਅਕਸ ਨੇ ਚਿਤਾ ਲਾਈ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਅਗੇਤੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਬੇੜੀ ਸਿਰੇ ਲੱਗਦੀ ਵੇਖਣ ਦੇ ਸੁਫਨ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਤੀਸਰਾ ਪੱਖ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਇੱਕ ਦੇਸ਼', 'ਇੱਕ ਚੋਣ' ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਨਾਲ ਪੈ ਸਕਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਰਾਈਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਅਣਜਾਣਿਆ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੁੱਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣ ਲਈ ਅਪਰੈਲ 2019 ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਮੈਂਬਰੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤੀ-ਪੱਤੀ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਤਰਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਾਰਨ ਮੱਧ ਮੰਤਰੀਆਂ ਬਾਅਦ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਘਟ ਕੇ ਤੇਤੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਘਟ ਕੇ ਬੱਤੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮਾਹੌਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਸੂਤਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ, ਪਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇਤਾਨਯਾਹੂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਵਧ ਕੇ ਛੱਤੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਫਿਰ ਤੇਤੀ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਵੀ ਖਾਸ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲ ਸਕੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰ ਮਾਰਚ 2021 ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣ ਕਰਾਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇਤਾਨਯਾਹੂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਛੇ ਸੀਟਾਂ ਗੁਆ ਕੇ ਤੀਹ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਸਤਾਰਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੀ

Preetnama Talk Show

News

Social

Political

Talk Show

Interview

Music

Current Issue

Host : Pritpal Kaur Preet

Web : www.preetnama.com, Email : Preetnamausa@gmail.com

LIVE

Live on Facebook
page PreetnamaTv

+1 201-312-4180

+1 917-328-8436

... जे तू अकलि लतीफु काले लिखु न लेख

सिख युवाओं का कट्टरपंथीकरण-कारण और परिणाम।

(प्रो. सरचंद सिंह 2याला- सलाहकार, राष्ट्रीय अल्पसंख्यक आयोग, भारत सरकार। १७८१३५५५२२)

कट्टरवाद पूर्व-निर्धारित सामाजिक मूल्यों, विश्वासों और धार्मिक मर्यादा का पालन करने वाले व्यवहार को संदर्भित करता है, लेकिन अब इसका अर्थ बदल दिया गया है, यह अब सामाजिक और राजनीतिक आकांक्षाओं को पूरा करने के लिए एक व्यक्ति या समूह की लोकतंत्र और कानून के शासन सहित समाज के स्थापित बुनियादी मूल्यों और मानदंडों के खिलाफ हिंसा अपनाने से न कतराते होए एक धार्मिक सामाजिक प्रतिक्रिया जो आवश्यक होने पर हिंसा के माध्यम से परिवर्तन का समर्थन करती है और जानबूझकर शोषण के डर को आगे बढ़ने की प्रक्रिया बनाती है। स्थापित विचारधारा से दूर किसी व्यक्ति या समूह के विचार हैं।

यह विश्वास प्रणाली का एक प्रतिमान है, जो आगे चलकर सामाजिक-राजनीतिक धुवीकरण की ओर ले जाता है और दूसरों के साथ संवाद, समझौता और सहिष्णुता के बजाय असंवेदनशीलता, हिंसा और राजनीतिक हिंसा के विभिन्न रूपों का उपयोग करता है। २०वीं शताब्दी में धार्मिक उग्रवाद के कारण पंजाब का जो नुकसान हुआ वह पूरे पंजाब के इतिहास में नहीं हुआ होगा। आजादी के समय राजनीतिक नेताओं द्वारा चरमपंथियों को की बात माने जाने के कारण देश का विभाजन हुआ था, जिसमें सबसे बड़ी पीड़ा १० लाख पंजाबियों की मौत थी। दशकों के बाद आज फिर पंजाब के सिख

युवाओं को कुछ ताकतें गुप्त रूप से और कुछ खुलेआम भारत विरोधी भावनाओं को भड़काने और खालिस्तान आंदोलन का समर्थन करने के लिए भड़का रही हैं। भारतीय विरोधी ताकतों का आसान लक्ष्य आर्थिक रूप से कमजोर सिख युवा हैं जिन्हें आसानी से लुभाया जा सकता है। आज, पंजाब के लोग, खासकर व्यवसायी, डरते हैं कि सिख युवाओं के कट्टरपंथीकरण से हिंसा और उग्रवाद की वापसी हो सकती है। जिसकी शुरुआत %खालिस्तान-खालसा राज% के नारों से हो रही है। सोशल मीडिया पर अपने खिलाफ दुष्प्रचार फैलाने के लिए एक संप्रदाय के एक सिख युवक को अगवा करने और उसकी पिटाई करने के मामले में हाल ही में विवादों में घिरे एक विवादास्पद नेता ने सिख युवाओं को %गुलामी% की जंजीरों और भारतीय संविधान को चुनौती नहीं दी है, देश के प्रधानमंत्री और

केंद्रीय गृह मंत्री को धमकाने की हद तक चला गया। बेशक, उनका ऐसा करना न केवल मीडिया का ध्यान आकर्षित करने के लिए है, लेकिन इन अराजकतावादी लोगों की गतिविधियों के प्रति पंजाब सरकार का नरम रुख और न सिर्फ मूक दर्शक बने रहना आश्चर्यजनक है। यह नेता संवेदनशील मुद्दों को बहाना बनाता है और सिखों की समस्याओं के लिए सिर्फ सरकार को ही जिम्मेदार ठहराकर मुद्दों को एक खास दिशा में उठा रहा है। यह चलन यह समझने के लिए काफी है कि यह संकीर्ण सोच के जरिए सिख युवाओं को कट्टरपंथ की ओर ले रहा है। एक महीने पहले इसके के सदस्यों ने हुकमनामा के अधूरे ज्ञान का इस्तेमाल करते हुए कपूरथला और जालंधर के मॉडल टाउन गुरुद्वारों से जबरदस्ती कुर्सियां और सोफे हटा दिए और उनमें आग लगा दी। जिसकी सिख समाज में व्यापक रूप से चर्चा हुई, कई लोगों के विरोध के बावजूद, ये लोग सिख युवाओं के बीच चरमपंथी विचारधारा को फैलाने में लगातार सफल रहे। इस विवादास्पद नेता के समर्थकों की बढ़ती संख्या न केवल उनके कार्यों को सही ठहरा रही है बल्कि चरमपंथी विचारधारा के प्रसार के लिए एक %अनुकूल वातावरण% भी बना रही है। व्यापक जन पहुँच वाला सोशल मीडिया भी उसकी चरमपंथी विचारधारा को बढ़ावा देने में मदद कर रहा है। अराजकता की यह नई लहर आतंकवाद या हिंसा के

कृत्यों को जन्म दे सकती है। भारत में अराजकता फैलाने के लिए युवाओं को कट्टरपंथी विचारों और गतिविधियों में फंसा देने के पीछे पाकिस्तान की बड़ी साजिश के अलावा, सिख अलगाववादियों के जुनून को भी विदेशों में रहने वाले अमीर सिखों ने विधायी पोषण प्रदान किया है। युवाओं को कट्टरपंथी बनाने के लिए भारत के बाहर खालिस्तानी समूहों के तीव्र प्रयासों में, वे सिख युवा जो शिक्षा या रोजगार की तलाश में विदेश गए हैं, कट्टरता के अधिक शिकार हो रहे हैं। उन्हें वहाँ मौजूद चरमपंथियों द्वारा आर्थिक मदद और राजनीतिक शरण देकर फंसाया जा रहा है। उन्हें खालिस्तान और रेफरेंडम के नाम पर गुमराह किया जाता है। उनके द्वारा गुरुद्वारों में चलाए जा रहे अलगाववादी प्रचार का खतरनाक चलन रेफरेंडम के लिए टी-शर्ट देकर और यूएसए, कनाडा, यूके, इटली आदि में इसके प्रचार के लिए खालिस्तान आंदोलन को हवा दे रहा है। भारत और पंजाब भी इससे अछूते नहीं रहे हैं। किसी भी सार्वजनिक स्थान पर %खालिस्तान% लिखा हुआ और खालिस्तानी झंडा नामित होना एक आम घटना होती जा रही है।

सिख भारतीय समाज का अभिन्न अंग रहे हैं, लेकिन जून १९८४ में 4लू स्टार सर्वनाश की त्रासदी और नवंबर १९८४ में दिल्ली सहित अन्य जगहों पर सिखों का नरसंहार धार्मिक उग्रवाद की ताकतों के सामने चुटने टेकने का परिणाम था। इन त्रासदियों की राख आज भी पंजाब के वातावरण में उड़ रही है। जिसके तहत धार्मिक कट्टरता की चिंगारी लगातार सुलग रही है। २०१५ में बरगाड़ी कांड के बाद से बेअदबी के मामले सामने आ रहे हैं, दिसंबर २०२१ में भी हरमंदिर साहिब में बेअदबी करने की कोशिश में एक को पीट-पीटकर मार डाला गया और दूसरे को कपूरथला के एक गुरुद्वारे में इन घटनाओं का सबसे ज्यादा फायदा चरमपंथियों को हो रहा है। १९९३ में पंजाब में आतंकवाद की व्यापक हार के बाद, %कई कारणों से सिख भावनाओं को आहत करने% और %धर्म विरोधी% माने जाने वाले डेरा सच्चा सौदा के प्रमुख राम रहीम पर रहम कैसे। हमें यह नहीं भूलना चाहिए

कि १९७८ की निरंकारी घटना उग्रवाद को हवा देने का एक बड़ा कारण था। मौजूदा चलन और पंजाब में प्रचारित की जा रही खालिस्तानी विचारधारा सिख युवाओं को कट्टरपंथी बनाने की दिशा में एक कदम है। हर साल ६ जून को श्री दरबार साहिब में साका नीला तारा की जयंती मनाई जाती है, उस समय कुछ चरमपंथी संगठनों द्वारा विदेशी फंडिंग के लिए नंगी तलवारें लहराने और खालिस्तान समर्थक नारे लगाने से आतंक का माहौल पैदा होता है। जिसे कई सोशल मीडिया चैनल अपनी टीआरपी बढ़ाने के लिए तरह-तरह के मसाले डालकर पेश करते हैं। इसके अलावा, यह देखा गया है कि विदेशी आधारित खालिस्तान समर्थक तत्व गैंगस्टर/उग्रवादी युवाओं की भर्ती करने की कोशिश कर रहे हैं। विदेशों में स्थित चरमपंथी और गैंगस्टर पंजाब में नियंत्रण कक्ष के रूप में काम कर रहे हैं और अपराधों को अंजाम दे रहे हैं। पंजाब में वर्तमान में एक नई परिघटना देखने को मिल रही है, वह है राज्य में पाकिस्तान समर्थित आतंकवादियों-मादक पदार्थों के तस्करो-गैंगस्टरों के गठजोड़ के साथ चरमपंथी और चरमपंथी पाकिस्तान में आईएसआई की मेजबानी करके पंजाब में आतंकवाद को पुनर्जीवित करने और युवाओं को भड़काने में मदद कर रहे हैं। इसके लिए ड्रोन के जरिए हथियार, गोला-बारूद और ड्रग्स सीमा पार गिराए जा रहे हैं। जैसा कि पंजाब में मादक पदार्थों की लत आम हो गई है, गैंगस्टरों द्वारा गिरोह के सदस्यों की लक्षित हत्याएं राज्य में अराजकता फैलाने और खालिस्तान आंदोलन को पुनर्जीवित करने के प्रयास का हिस्सा हैं। इस तरह की कार्रवाइयों से आतंकियों और चरमपंथियों का मनोबल बढ़ता है। इन उभरते खतरों से निपटने के लिए पंजाब पुलिस को नवीनतम तकनीक से लैस करके मजबूत करने की सज्जत जरूरत है।

पंजाब पुलिस ने २०२१ तक खालिस्तानी समूहों की रणनीतिक तहत सोशल मीडिया पर चरमपंथी गतिविधियों में शामिल ३,९८८ व्यक्तियों की पहचान की है। इनमें से ९९३ को कार्रवाई के लिए सीधे पंजाब पुलिस की डीरेडिक्लाइजेशन स्कीम के तहत

लाया गया और २०७ को मु2यधारा में वापस लाया गया। इस संबंध में, रिपोर्टें पता चला है कि विदेशी समर्थक खालिस्तानी तत्वों ने १९८४ के दंगों और साका नीला तारा जैसे कई संवेदनशील मुद्दों का फायदा उठाया है ताकि वे अपने एजेंडे को आगे बढ़ा सकें और पंजाब के कमजोर सिख युवाओं को कट्टरपंथी बना सकें। राज्य में अपने एजेंडे को आगे बढ़ाने के लिए आर्थिक अवसरों की कमी और राजनीतिक संरक्षण ने भी इस कट्टरता की प्रक्रिया के समर्थक के रूप में काम किया है। यहीं पर पंजाब पुलिस से प्रतिबंधित संगठन सिख फॉर जस्टिस से विधायी सहायता प्राप्त करने वाले लगभग २२० लोगों/परिवारों की पहचान की, जो फ्रेफरेंडम २०२०५ अभियान के माध्यम से खालिस्तान और पंजाब में युवाओं को काम किया है। इस काम के लिए उनके द्वारा सैकड़ों फेसबुक अकाउंट, ट्विटर हैंडल और यूट्यूब चैनल का इस्तेमाल किया जा रहा है।

यह चिंता का विषय है कि सिख युवक गुमराह होकर आतंकवाद और धार्मिक उग्रवाद की ओर आकर्षित हो रहे हैं। पंजाब के नौजवान भले ही उग्रवाद के पुजारी न हों, लेकिन उनकी कट्टरता की ओर बढ़ती प्रवृत्ति के परिणाम विनाशकारी हो सकते हैं। जिसकी त्रासदी पंजाब ने झेली है। पंजाब की आसन्न आपदा को रोकने के लिए, कट्टरता के वास्तविक कारणों की पहचान करनी होगी और उन्हें दूर करना होगा। फिलहाल पंजाब पुलिस के डीरेडिक्लाइजेशन सेल को रेडिकलाइजेशन की ओर बढ़ रहे नौजवानों की बात सहायतापूर्वक सुननी होगी। विशेष रूप से अपने स्वार्थ के लिए काम करने वाली विभाजनकारी ताकतों द्वारा युवाओं की भर्ती को रोकना होगा। सिखों को हिंदू धर्म के बूजा के रूप में देखा जाता था। सिखों ने न केवल उस समय भारत पर शासन करने वाले मुसलमानों के खिलाफ लड़ाई लड़ी, बल्कि फारसी, अफगान और पठान आक्रमणकारियों के खिलाफ भी लड़ाई लड़ी। आज हिन्दुओं और सिखों के बीच कड़वाहट पैदा करने की कोशिश करने वाले लोगों से कहा जाना चाहिए कि %फरीदो जे तू अकलि लतीफु काले लिखु न लेख %

लघु एवं मध्यम किसान वर्ग अभी भी दयनीय स्थिति में

अब देश को लालीपाँप नहीं ठोस कृषि नीति की जरूरत?

-प्रभुनाथ शुक्ल

भारत में कृषि सुधार एक अंतहीन बहस का मुद्दा रहा है। स्वतंत्र भारत में लघु और सीमांत किसानों की हालत आज भी उस की तस है। मोदी सरकार किसानों की आय दोगुना करने की बात करती है, लेकिन जमीनी स्तर पर ऐसा कुछ नहीं दिखता। जिस का कारण है कि देश का पेट भरने वाला किसान खुद भूखा, नंगा और फटेहाल है। आज की बाढ़ और हरितक्रांति के नारे बुलंद किए गए लेकिन जमीनी स्तर पर उसका लाभ किसानों को नहीं मिला। सरकार की नीतियों की वजह से किसान आत्महत्या करने को मजबूर हुआ। बैंकों के कर्ज तले उसकी पीढ़ियाँ दबती चली गयीं। किसानों की समस्याओं को लेकर एक स्वतंत्र आयोग का गठन नहीं किया जा सका जो किसानों की समस्याओं की निगरानी रखता। आधुनिक विकास में लघु और सीमांत किसानों के लिए कृषि लाभकारी साबित नहीं हो पायी। अगर ऐसा होता तो किसान आत्महत्या सरीखा कदम कभी नहीं उठता। देश की जीडीपी में कृषि हिस्सेदारी तब 20 फीसदी है। बावजूद किसान की हालत किसी से छुपी नहीं है। महाराष्ट्र में 512 कुंतल प्याज बेचने के बाद किसान को सिर्फ दो रुपए का मुनाफा मिलता है। यह खेती और किसान साथ भद्र मजाक नहीं तो और क्या है। सरकारों ने किसानों को सिर्फ लालीपाँप दिया उन की माली हालत सुधारने का प्रयास नहीं किया। केंद्र की मोदी सरकार की तरफ से लाए गए

विवादित कृषि कानून की वापसी तो हो गयी, लेकिन किसानों की उपज और मंडी के बीच आर्थिक संतुलन बढ़ाने और लागत घाटा कम करने की कोई ठोस नीति किसानों के लिए नहीं बन पायी। किसान बैंक और साहूकारों के कर्ज के बोझ तले डूबता गया। फसलों का लागत मूल्य तक नहीं निकल पा रहा। भारत का किसान दुनिया का पेट भर सकता है, लेकिन हमारी सरकारों के पास ऐसी नीति नहीं बन पायी की उसकी माली हालत में सुधार हो। किसानों की उपज और उससे जुड़े रासायनिक उर्वरक कृषि संयंत्र बेच कर लोग मालामाल हो गए। लेकिन किसान जहाँ का तहाँ रह गया। किसान अपना धान और गेहूँ 2200 रुपए प्रति कुंतल के समर्थन मूल्य पर बेचता है। फिर वहीं किसान उसी फसल का बीज कितना महंगा लेता है। उस का सारा लाभाना कौन हजम करता है। कृषि में लगातार लागत घाटा बढ़ रहा है। किसान पीएम योजना जैसी लालीपाँप सुविधाएं उस के लिए नाकाफी हैं। देश का लघु, सीमांत और मध्यम किसानों के लिए कृषि में बेहतर सुधार की आवश्यकता है। किसानों की फसलों का उचित समर्थन मूल्य मिलना चाहिए। फसलों के तैयार होने के बाद तत्काल उन्हें बाजार उपलब्ध कराना। सस्ते दर पर कृषि संयंत्र की उपलब्धता। सिंचाई के लिए बिजली, नहर, ट्यूबवेल, तालाब और बाँवड़ी की जरूरत है। सूखा प्रभावित राज्यों में इसके लिए विशेष वित्त की जरूरत है इसके साथ रासायनिक

उर्वरक, कीटनाशक, खाद-बीज पहली प्राथमिकता होनी चाहिए। केंद्र और राज्य सरकार अक्सर धान-गेहूँ जैसे उत्पादन के अलावा बेहद कम फसलों की समर्थन मूल्य पर खरीद करती हैं। जबकि किसान गन्ना, कपास, ज्वार, बाजरा, तिलहन, दलहन, मोटे अनाजों की खेती करता है। उस हालात में उसे उचित बाजार नहीं मिल पाता है। जिन राज्य में सरकारी सुविधाएं उपलब्ध हैं वहाँ सरकारी खरीद की नीतियाँ और अफसरशाही के बर्ताव से किसान परेशान उपस्थित हो जाता है। जिसकी वजह है कि किसान कम दामों में बिचौलियों को अपनी फसल बेचने को मजबूर हो जाता है। महाराष्ट्र में नासिक और पुणे जैसे जिले प्याज उत्पादन को लेकर बेहद अग्रणी है। देश की खपत का 42 फिसदी उत्पादन महाराष्ट्र में होता है। लासलगांव एशिया की सबसे बड़ी प्याज मंडी है। प्याज एक अच्छा सौदा है बारिश और दूसरे प्राकृतिक प्रकोप की वजह से किसानों को नुकसान उठाना पड़ता है। जबकि यही प्याज बाजारों में 15 से 20 रु किलो बिक रही है। केंद्र सरकार को ऐसी व्यवस्था सुनिश्चित करनी चाहिए कि उत्पादन के बाद किसानों की फसल का हर स्तर पर उचित मूल्य मिलना चाहिए। किसान के साथ दो रुपए वाला भद्रा मजाक नहीं होना चाहिए। लागत मूल्य से किसान को दो गुना फायदा होना चाहिए। लेकिन महाराष्ट्र और देश के अन्य हिस्सों में किसान उपज के लिए बाजार भाव उपलब्ध न होने पर अपनी खड़ी फसल को नष्ट

कर देता है। लोकडाउन में यह स्थिति आम देखी गयी। बाजार न मिलने पर यहाँ हालत देखने को मिलते हैं। महाराष्ट्र की सिंदे और फडणवीस सरकार किसानों को लेकर अपने बजट को ऐतिहासिक बता रही है जबकि पूर्व मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे इसे हलवा बताया है। मीडिया रिपोर्ट के अनुसार अभी तक तौकते तूफान से प्रभावित किसानों को मुआवजा नहीं मिल पाया है। राज्य में प्याज की अच्छी कीमत ना मिलने पर किसान अपनी फसल की जुताई करने को मजबूर हैं। महाराष्ट्र सरकार ने भी पीएम किसान की तर्ज पर यहाँ किसानों को 6000 देने का फैसला किया है और कई लाभारी योजनाओं की घोषणा की है, लेकिन किसानों को कितना लाभ होगा यह भविष्य बताएगा। कृषि लागत को देखते हुए यह नाकाफी है। हालांकि कई घोषणाएं अच्छी हैं लेकिन परिणाम जब अच्छे हों तब महाराष्ट्र सरकार एक रुपए में फसल बीमा उपलब्ध करने का वादा किया गया है। लेकिन जमीनी बात यह है कि फसल बीमा की नीतियाँ ही कारगर नहीं हैं। उस का अच्छा लाभ किसानों को नहीं मिल पाता है यह सरकारें भी अच्छी तरह जानती हैं। बीमा कंपनियों का नियम इतना उलझा है कि किसान खुद उलझ जाता है। प्राकृतिक आपदा में सामूहिक स्तर पर किसानों का नुकसान होने पर ही फसलों का आकलन होता है। जबकि किसान व्यक्तिगत रूप से भी प्रभावित होता है। आपदा के बाद किसानों को जो भी मदद मिलती है वह भी सवाल

खड़े करती है। महाराष्ट्र में एक आंकड़े के अनुसार 2.10 करोड़ हेक्टेयर पर कृषि की जाती है। कृषि और उससे जुड़े संबंधित गतिविधियों में यहाँ 65 फीसदी श्रमिक काम करते हैं। महाराष्ट्र भारत का सर्वाधिक प्याज उत्पादक राज्य है। यहाँ धान, ज्वार, बाजरा, कपास, गन्ना, गेहूँ, दलहन और तिलहन फसलों का उत्पादन किया जाता है। इसमें मूंगफली, सूरजमुखी सोयाबीन, जैसी फसलें आती हैं। सिंचाई की सुविधाओं में नहर, डैम, बावड़ी जैसी सुविधाएं उपलब्ध हैं। विदर्भ जैसा इलाका सूखे से प्रभावित रहता है। महाराष्ट्र और देश में किसानों की आत्महत्या को लेकर भी सवाल खड़े होते हैं। सरकारें किसी की हों लेकिन आत्महत्याएं नहीं थमती हैं। राज्य में किसानों की आत्महत्या रुकने का नाम नहीं लेती। मीडिया रिपोर्ट के अनुसार साल 2022 में 1023 जबकि 2021 में 887 किसानों ने आत्महत्या किया। किसानों की आत्महत्या सरकारों के लिए बड़ी चुनौती है। इसकी मुख्य वजह किसानों की उपज का उचित लाभ बिचौलियों और ऊपर वाले कमाते हैं। महाराष्ट्र और पूरे भारत में बढ़ता कृषि घाटा किसानों की सबसे बड़ी समस्या है। इसके बाद बाढ़ और सूखा जैसी प्राकृतिक आपदाएं इस समस्या को और बढ़ाती हैं। जिसकी वजह से किसानों को उस की मेहनत का परिणाम नहीं मिल पाता है और किसान कर्ज के बोझ तले दब जाता है।

इस तरह आप हर उम्र में दिखेंगी सुंदर

एक समय था जब महिलाओं के लिए शादी के कुछ साल बाद तक ही सुंदर दिखना जरूरी समझा जाता था। लेकिन सौंदर्य के प्रति बढ़ती जागरूकता और बाजार के तेजी से विकास ने इस धारणा को बदल दिया है कि महिलाएं उम्र के एक खास मोड़ तक ही खुद को सुंदर बनाए रख सकती हैं। नई धारणा यह कहती है कि आप हर उम्र में सुंदर दिख सकती हैं। बस जरूरत है तो केवल खुद पर अधिक ध्यान देने की। किशोरियों के लिए-यह लड़कियों की ऐसी उम्र होती है, जब बाहर की दुनिया में लड़कियों को अपने होने का अहसास होता है। यही वह उम्र भी है जब लड़कियों में शारीरिक बदलाव आते हैं और वे बहुत सारी बातों को जानना और समझना चाहती हैं। और साथ ही वे चाहती हैं खुद सुंदर और सुंदर दिखना। इस उम्र में ही लड़कियों को मुँहासों की परेशानी का भी सामना करना पड़ता है। नीम की दो-तीन पत्तियों को सुबह खाली पेट खाने से खून साफ होता है, जिससे मुँहासे नहीं होते। गुलाब जल में मुलतानी मिट्टी और चंदन पाउडर मिला कर लगाने से चेहरे पर ग्लो आता है। मुँहासे ठीक करने के लिए जायफल को दूध में मिला कर चेहरे पर लगाएँ सबसे पहले अपने चेहरे के प्रकार को पहचानें, त्वचा रूखी, तैलीय, सामान्य तीन तरह की होती हैं। हर त्वचा की देखभाल के तरीके अलग होते हैं। तैलीय त्वचा पर मुँहासों की समस्या ज्यादा होती है। ऐसे चेहरे को गुनगुने पानी से दिन में दो-तीन बार धोएं और एंटीबैक्टीरियल साबुन का प्रयोग करें। इस उम्र में त्वचा नाजुक होती है इसलिए फेशियल न करवाएँ, चेहरे की सफाई पर ज्यादा ध्यान दें। दिन में 8-10 ग्लास पानी जरूर पिएँ। धूप में सनस्क्रीन प्रयोग करें। मुँहासों को फोड़े नहीं, वरना इनके गहरे निशान पड़ जाते हैं, जो आपके चेहरे पर लम्बे समय तक नहीं जाते।

कम से कम मेकअप करें।

बीस से तीन की उम्र

यह वह उम्र होती है, जब लड़कियों का बाहर की दुनिया से संपर्क बढ़ता है। वे पढ़ाई-लिखाई के साथ-साथ डेटिंग और घूमने फिरने के शौक भी पूरे करती हैं। जाहिर है,

रोम छिद्र बंद नहीं होंगे।

इस प्रकार करें मेकअप

हमेशा अपने चेहरे के कॉम्प्लेक्शन के हिसाब से फाउंडेशन चुनें।

चेहरे पर अच्छी कम्पनियों के प्रोडक्ट्स का इस्तेमाल करें।

इस उम्र में लड़कियों को सुंदर लगने की सबसे ज्यादा जरूरत महसूस होती है। वे बदलते फैशन के अनुसार खुद को बदलना चाहती हैं इस समय खूबसूरती के लिए यह उपाय करें।

अगर आपके चेहरे पर ज्यादा पसीना आता है तो मेकअप से पहले चेहरे पर बर्फ के टुकड़े से मसाज करें।

कैलामाइन और चंदन पाउडर को गुलाब जल में मिला कर लगाएँ।

मेकअप उतारने के लिए कच्चे दूध का इस्तेमाल करें। रात को सोने से पहले सारा मेकअप उतार दें और कॉटन से चेहरे पर गुलाब जल लगाएँ। इससे आपके चेहरे के

वह उम्र होती है, जब उनकी शादी हो चुकी होती है। और शादी के दो-तीन साल तो वह सुंदरता पर खास ध्यान देती हैं, लेकिन धीरे-धीरे सजने-संवरने की उनकी आदत कम होती जाती है। लिहाजा इस उम्र में महिलाओं के चेहरे पर बढ़ती उम्र के लक्षण दिखने लगते हैं। चेहरे पर हल्की लकीरें उभरना, छोट-छोटे काले धब्बे होना, झुर्रियाँ और झाड़ियाँ पड़ना शुरू हो जाती हैं। चेहरे में आ रहे इन बदलावों को नजरअंदाज न करें। यह वो उम्र होती है, जब आप अपनी बढ़ती उम्र को रोक सकती हैं। बहुत से स्किन स्पेशलिस्ट ये सलाह देते हैं कि झुर्रियों की शुरुआत में ही उनकी रोकथाम कर ली जाए तो उन्हें

बढ़ने से रोका जा सकता है।

इस प्रकार बढ़ती उम्र में भी रहे स्टाइलिश

सबसे पहले अपने खाने-पीने की आदतों में बदलाव लाएँ। बढ़ती उम्र में अंदरूनी खूबसूरती पर ध्यान दें।

खाने में विटामिन और कैल्शियम वाली चीजों की मात्रा बढ़ा दें।

आँखों के आस-पास उभरने वाली मरीन रेखाओं पर अच्छी आईक्रीम लगाएँ।

इस प्रकार के उपाय करें

केले में शहद मिलाकर चेहरे पर 15-20 मिनट तक लगाएँ, फिर गुनगुने पानी से धोएँ। इससे झुर्रियों का आना कम होता है।

त्वचा को मुलायम बनाने के लिए पपीते के गूदे को चेहरे पर लगाएँ।

चेहरे पर साबुन का प्रयोग न करें। बेसन और दही के मिश्रण से चेहरा साफ करें। चालीस की उम्र पार करते ही मानो महिलाओं की दुनिया बहुत सीमित हो जाती है। इस उम्र में बच्चों बड़े हो रहे होते हैं और ऐसे में महिलाओं को लगता है कि अब किसके लिए सजना है। लेकिन यह सोच भी अब बदल रही है। महिलाओं की बाहरी दुनिया का भी विस्तार हो रहा है। और शायद यही वह समय है जब महिलाओं को लग रहा है कि उन्हें इस उम्र में भी सुंदर लगना चाहिए।

15-20 दिन में एक बार फेशियल करवाएँ।

खाने पर ज्यादा ध्यान दें, 7 बादाम, 7 किशमिश, 2 अखरोट रोज खाएँ।

झुर्रियों को छुपाने के लिए कंसीलर का सही तरीके से इस्तेमाल करें। धूप में सनस्क्रीन का इस्तेमाल करें और किसी अच्छी एंटी-रिंकल क्रीम से फेशियल करवाएँ ज्यादा हैवी मेकअप न करें, हल्के रंग की लिपस्टिक का इस्तेमाल करें।

Biden 'REJECTS' conditions of plea deals for five 9/11 suspects

President Joe Biden has rejected parts of the proposed plea deals for five alleged 9/11 plotters that would have seen them get life in prison instead of the death penalty, believing that it would not 'be appropriate in these circumstances.' The proposed deals sparked outrage from families of the almost 3,000 Americans killed in the attacks. Terms included the request for assurances that they would not be held in solitary confinement and could eat and pray together, the New York Times reported. They also wanted treatment for injuries sustained during their brutal interroga-

tions. A National Security Council spokesman told DailyMail.com that Biden 'concurred with the Secretary of Defense's recommendation not to accept the Joint Policy Principles that had been proposed by the 9-11 Defendants as a basis for plea negotiations.' The spokesman continued: 'The 9/11 attacks were the single worst assault on the United States since Pearl Harbor. The President does not believe that accepting the joint policy principles as a basis for a pre-trial agreement would be appropriate in these circumstances.'

'The Administration is committed to ensuring that the military commissions process is fair and delivers justice to the victims, survivors, families, and those accused of crimes.' The five men, including alleged mastermind Khalid Sheikh Mohammed, are detained in Guantanamo Bay and awaiting trial. But Biden has rejected some of the stipulations, in what is being seen as a positive move by 9/11 families. It is now up to military prosecutors to decide how to proceed with the trials. Brett Eagleson, who was 15 when his father was killed in the attacks, told DailyMail.com was a 'positive development' with the administration. 'We applaud the Biden administration for dropping the plea deals for Khalid Sheikh Mohammed (KSM) and four other 9/11 plotters,' he said in a statement to DailyMail.com. 'We hope that this is a sign of more positive engagement by the administration to bring our community closure and accountability. It's imperative that we receive full transparency from our government about who played a role in the attacks nearly 22 years

ago so the American public can understand the full truth about those responsible, including the Kingdom of Saudi Arabia. 'We now need the same information the US Government provided to defense counsel for the GTMO detainees. 'We look forward to the day that we can praise our government for finally giving us justice and holding all parties involved in the attacks accountable.' Families have been frustrated with the Biden White House for not releasing evidence that could implicate Saudi Arabia. He will also be the first president in 22 years not to mark the anniversary at one of the three crash sites. 'I hope this is a sign of a positive development with the administration to finally bring us accountability and closure,' Eagleson said. 'We need the evidence the U.S. government provided to the detainees' defense lawyers. Military prosecutors offered to spare their lives in March 2022 if they admitted their part in the hijackings. But The New York Times on Wednesday was first to report that Biden has rejected a list of proposed a conditions, in-

cluding no solitary confinement and the promise they would be treated for torture. The report states the agreement is still on the table, but Biden's move makes it increasingly unlikely. The plea deal would not have simply meant the suspects would have avoided execution, but would have also ended the possibility of a trial, which relatives have been waiting two decades for. Relatives of the victims were informed on Wednesday that Biden had rejected the plea deal proposed by the five. They were told it is not yet known how Biden's decision will affect the five's offer to plead guilty and avoid a trial. 'Many of you have communicated with us over the last several weeks to share your views on any potential negotiated resolution to the case,' wrote Karen Loftus, the director of the Victim Witness Assistance Program, in the Office of the Chief Prosecutor of Military Commissions. 'We appreciate your responses and have empathy for the frustration you have expressed to us. We recognize that the anniversary of the attacks is approaching, and our hearts are with you at this time. We remain committed to achieving justice for you in these five cases.'

PM Modi will try to squeeze in pull-aside meetings with Sunak, Kishida and Albanese on G20 Summit day

Such is the time-pressure, that US President Joe Biden and Bangladesh PM Sheikh Hasina are virtually driving directly to LKM to meet PM Modi on Friday. With requests for bilateral meetings coming in from key allies and close associates, Prime Minister Narendra Modi is simply running out of time during the G-20 summit. PM Modi returns from the ASEAN summit in Jakarta today at 645 pm. Such is the pressure of time that both US President Joe Biden and Bangladesh Prime Minister Sheikh Hasina are virtually driving straight to Lok Kalyan Marg residence to hold meetings with PM Modi on Friday evening.

With the bilateral window closing on September 10 lunch between PM Modi and French President Emmanuel Macron, there is a strong possibility of Indian leader having what Americans call a pull aside meetings with UK Prime Minister Rishi

Sunak, Japanese Prime Minister Fumio Kishida, Australian PM Anthony Albanese and EU leaders during the summit on Saturday.

PM Modi's close aides now are undergoing the onerous exercise to fit in meetings on priority like Sunak, who is committed to India-UK FTA, and QUAD partners Kishida and Albanese. India's close ally Saudi Arabia Crown Prince

Mohammed bin Salman will be hosted by PM for a state visit on September 11 with no other bilateral on that day. Apart from these meetings, PM Modi will find time for his close friend and ally UAE President

Mohammed bin Zayed. Even though Bharat Mandapam has the wherewithal to allow PM Modi to have bilateral meetings and pull

aside efficiently at the G-20 venue, the Indian leader will be constrained by the fact that he will be hosting sessions at the multilateral summit.

However, India and US are looking towards a key bilateral meeting, perhaps a working dinner, between PM Modi and US President Biden and outcome is expected out of the meeting. The meeting comes after the US Congress has approved the GE-414 engine deal of 100 per cent manufacturing TOT transfer with HAL and

the two sides are working towards reviving the civilian nuclear deal as part of the clean energy initiative. There is progress on setting up resilient global supply chains in India in the field of semiconductors and quantum computing as well as 6G telecom technologies.

While PM Modi will be welcoming Chinese Premier Li Qiang at the G-20 summit, the possibility of a bilateral or pull aside is remote as the visitor handles only economic issues in China under paramount leader Xi Jinping.

Even though President Xi chose not to attend the G-20 summit, the belligerence of China, demonstrated recently with a standard map through which Beijing has claimed Taiwan, South China Sea, parts of East Ladakh and Arunachal Pradesh, will be discussed on the sidelines of the G-20 summit.

Choosing Careers Wisely

The Modern Kashmiri Youth Dilemma

Introduction: The vibrancy of a nation often rests upon the shoulders of its youth. Their education and employment opportunities are the lifeblood that sustains a nation's vigor, allowing it to shine on the global stage. A society's health is mirrored in the state of its youth; disheartened and anxious young individuals can hinder societal advancement. Therefore, it is imperative for nations to prioritize the well-being and prospects of their youth to thrive and progress.

In the picturesque realm of Kashmir, where nature's beauty meets a rich cultural tapestry, the youth are brimming with immense talent and qualifications. However, opportunities have, at times, remained elusive. Despite their unwavering determination and dedication, many of them continue to grapple with unemployment and limited prospects, leaving them vulnerable to various social challenges. It is our collective duty to take proactive measures, carving a path towards their happiness, success, and growth, thereby unlocking their potential for the betterment of the region.

Kashmir, renowned for its breathtaking landscapes and historical significance, has faced its own set of challenges over the years. The region's youthful population, bubbling with promise and untapped potential, should not be left behind in the pursuit of progress and prosperity. This article delves into the unique challenges confronted by the youth in Kashmir and underscores the critical importance of empowering them for a brighter future. We will explore the formidable barriers they face and propose innovative solutions that can not only harness their latent potential but also contribute significantly to the overall development of Kashmir.

An unexamined life is not worth living."
- Socrates

Nestled within the enchanting valleys of Kashmir, where the beauty of nature knows no bounds, it becomes crucial to examine the prevailing aspirations of the region's youth. For generations, the dream of securing a government job has been deeply etched into the cultural fabric of Kashmir. However, it's time to reassess these aspirations and explore the multifaceted opportunities that lie beyond the realm of government employment.

The Obsession with Government Jobs
Kashmiri society has long held government jobs in high regard. The promise of job security, a stable income, and the prestige associated with government positions have made them the ultimate goal for many. Young men and women invest their valuable time and energy in competitive exams, interviews, and navigating the bureaucratic maze in pursuit of these coveted positions.

Challenges in the Private Sector:

While the allure of government jobs is undeniable, it is essential to acknowledge the challenges that come with this fixation. The private sector, often overlooked, offers a plethora of opportunities for the enterpris-

ing youth of Kashmir. Unlike the limited vacancies in government positions, private sector roles often outnumber job seekers, providing a broader spectrum of choices.

Promoting Entrepreneurship: Encourage and support young entrepreneurs by providing easy access to funding, mentorship programs, and incubation centers. Entrepreneurship can create job opportunities and diversify the economic landscape.

Skill Development: Establish vocational training centers and skill development programs tailored to the needs of the private sector. This will bridge the gap between the skills youth possess and the skills demanded by the job market.

Government-Private Partnerships: Foster collaborations between the government and private sector to create job opportunities. Public-private partnerships can drive economic growth and provide employment avenues.

Promote Startups: Create a favorable environment for startups by reducing bureaucratic hurdles, offering tax incentives, and providing access to co-working spaces. Startups can become significant job creators.

Diversify Industries: Encourage the diversification of industries beyond traditional sectors. Invest in emerging sectors such as technology, renewable energy, tourism, and agriculture, which can provide diverse employment options.

Dispelling the Heavy Workload Myth

One common misconception is that private sector jobs entail an overwhelming workload. While it's true that these roles can be demanding, they also come with substantial benefits. Competitive salaries, enhanced growth prospects, and exposure to a diverse range of experiences make the private sector an appealing alternative.

Work-Life Balance: Emphasize the importance of maintaining a healthy work-life balance in the private sector. Promote flexible work arrangements and stress man-

agement programs.

Career Advancement: Showcase success stories of individuals who started in the private sector and went on to achieve great career heights. Highlight the potential for growth and advancement.

Addressing the Rising Unmarried Ratio
A concerning trend in Kashmir is the rising unmarried ratio, where eligible youth find it increasingly challenging to secure life partners. One contributing factor is the prefer-

ence among parents for government-employed sons-in-law. However, it's essential to broaden our perspectives. Rizk (provision) is in the hands of Allah, and the occupation of the groom should not overshadow his character.

Embracing Diversity in Marriage Prospects

In matters of matrimony, it's time to shift our focus from government jobs to the character and qualities of potential life partners. A groom's worth should not be solely determined by his job title but by his values, integrity, and the love and respect he offers.

Empowering our daughters to choose partners based on these virtues can lead to more dignified and fulfilling marriages.

Government's Role in Job Creation

Amidst the pursuit of government jobs, it's essential for the government to recognize the aspirations of the youth. The private sector in Kashmir is facing significant challenges, with limited job opportunities. The youth of Kashmir are often driven to despair, grappling with unemployment, and some even turn to destructive coping mechanisms.

Invest in Infrastructure: Develop infrastructure that supports industries in the private sector, such as technology parks, industrial zones, and logistics hubs.

Incentivize Job Creation: Offer incentives to private companies that create jobs, such as tax breaks, subsidies, and grants for hiring local talent.

Promote Remote Work: Encourage remote work opportunities, which can bridge geographical gaps and provide access to a

broader job market.

"Create jobs for others by using your experience in the private sector."

Governments play a vital role in fostering economic growth and job creation. It's imperative for policymakers to invest in and promote industries, entrepreneurship, and skill development to expand employment opportunities. Initiatives that encourage and support the establishment of small and medium-sized enterprises (SMEs) can provide a lifeline for the unemployed youth of Kashmir.

Combating the Menace of Drug Abuse and Suicidal Tendencies

The rising unemployment rate in Kashmir has led to dire consequences, with many unemployed youth succumbing to the dark abyss of drug abuse and even contemplating suicide. It is an urgent issue that cannot be ignored. The government, in addition to creating jobs, must prioritize mental health support and rehabilitation programs to help those struggling with substance abuse and despair.

Mental Health Support: Establish accessible mental health services and helplines to provide support and counseling to those struggling with depression and despair.

Community Outreach: Engage community leaders, schools, and religious institutions in raising awareness about the importance of mental health and seeking help when needed. **Skill-Based Programs:** Introduce skill-based programs and recreational activities to engage the youth positively and divert their focus away from destructive behaviors.

Tailpiece:

"Happiness depends upon ourselves." - Aristotle
It's high time for the youth of Kashmir to expand their horizons and explore opportunities beyond the traditional pursuit of government jobs. While these jobs provide stability, the private sector offers a wider array of experiences and competitive remuneration. Additionally, in matters of marriage, let us remember the words of Plato: "At the touch of love, everyone becomes a poet." May love and character be the guiding principles in the pursuit of happiness and fulfillment for the youth of Kashmir. In this journey of self-discovery and empowerment, it's essential to remember that life's true treasures often lie beyond the conventional, waiting to be uncovered by those who dare to explore. The government must take active steps to address unemployment, mental health, and substance abuse issues plaguing the youth, ensuring a brighter and more hopeful future for Kashmir.

About the Author:

Aubaid Ahmad Akhoun is a renowned Columnist & Motivational Speaker and an Associate Editor of the Weekly Publication 'Education Quill'. He currently serves as the Senior EDP Head at DD Target PMT Kashmir, a reputable institute renowned for its coaching classes in the medical/JEE/Foundation Classes.

Aubaid Ahmad Akhoun
Akhon.aubaid@gmail.com

McDonald's: From \$366 First Day Sale to Global Footprint Of Billions In Revenue

(Contd from last Issue)

Cash bonuses were also given out to every corporate-owned restaurant employee, equivalent to 10% of their pay. In light of the new store re-openings, they are implementing new cleaning regulations, using social distancing stickers, and mandating the use of personal protective equipment. Self-serve beverage bars will also be closed and protective panels have been installed at drive-thrus. All of their staff is required to don face masks, and gloves, if they are preparing food. To simplify operations, they have also reduced their menu offerings to their most popular items.

At the same time, they will also be focusing their promotions on the affordability aspect in their new campaigns, due to customers' negative outlook on the economy. Through these new implementations, they have been able to maintain a positive brand perception among their customers, proving that they are taking the necessary precautions to make their McDonald's experience a safe one. **The Future of McDonald's Digital transformation is an ongoing**

trend across all industries, and it is no surprise that McDonald's is also embarking on this journey. A few years back, McDonald's invested \$6 billion in their 'Experience of the Future' redesign, in hopes of modernizing most of their U.S. stores by 2020. Some of these improvements include the revamping of self-order kiosks, improving the readability of menu boards, and creating more parking spots for curbside pickups. In London, they have also launched a to-go location and unlike their usual outlets, it does

not have in-store seats. Furthermore, the menu options have also been streamlined with only classic items, and all orders are made through kiosks. This allows the staff to focus on preparing the orders, maximizing the speed in which food is being delivered to each customer. The success of this store will then determine if more of such locations are rolled out in the future. They are also striving towards sustainability, by announcing plans to reduce greenhouse gas emissions by 35% by 2030, alongside a 31% reduction in

emissions intensity. The McCafe Sustainable Coffee journey is also another initiative created to increase awareness of sustainable sourcing.

Lessons to Be Learned

The success of McDonald's can be attributed to many more factors, but below are some that have contributed heavily to it. The takeaways: Developing strong, efficient processes and procedures and remaining consistent on them allow for businesses to develop consumer confidence in the brand.

Having the foundation of consistent processes allows

-Dr. Dimpy Gupta
BDS, MBA(Symbiosis, Pune)
Relationship manager
Indus Hospitals
(Mohali, Dera Bassi,
Fatehgarh Sahib, Punjab)

businesses the flexibility to innovate and adapt to consumers' concerns, and improve the brand with minimal disruption. Problems and downtimes will happen in business. Having an established rapport with consumers can help businesses be resilient when difficulties arise.

Listen. Customers know what they want. The main function of a business is to discover these wants and cater to them. When customers are telling you what their desires are, it's an invitation for growth and deepening bonds for the future.

The Role of Teachers in Society

The modern age with its dynamic development, new technologies and advancement in different areas of life is one of the reasons why we respect and admire innovators, such as scientists, entrepreneurs, and artists so much. However, sometimes we unjustly forget the quiet heroes of progress. Those who work behind the stage, our teachers. The truth is quite simple – just like the importance of education, the role of teachers in society is also crucial.

Teacher in front of a green board

Without a good education and effective teachers, there is no progress in any of the key areas important for societal development, from science to art and technology.

The position of teachers is the most delicate in that sense. They have direct responsibility and influence on what their students will become. Whether they will develop their full potential and eventually grow into people everyone will admire, or will become constrained and inhibited without the necessary knowledge, encouragement, or stimulation. Hence, the fate of our society depends on teachers to a great measure, and that is why we need to talk about the role of teachers in society.

Why do we need more highly effective teachers?

Learning is a lifelong activity, and the teacher is an integral part of that process,

especially in formal education. Simply put, after the initial learning experiences in the family, teachers take over the responsibility for children's education from parents. This is especially true today, when many parents have a very limited time to spend with their children, because they work 9 to 5 the role of teachers in students' life becomes that much more important.

Therefore, teachers are not there just to convey knowledge, but also to educate children by instilling moral principles and values in them. In other words, the teacher teaches, but also educates.

In consequence, it is not surprising that 98% of respondents in a survey believe that a teacher can change a student's life. Educators wield great power, and consequently, have great responsibility. That is why it is important that every teacher is up to the task, and behaves in accordance with their position and influence. The role of society is to make that possible.

Being a teacher – profession or calling
 Many occupations are just that, professions, and despite the satisfaction they can provide, there comes a time in life when one simply wants to change their

career. In that situation, the teaching profession becomes one of the potential career options. However, it is different with born teachers. For them, teaching is not a profession, it is a calling.

Simply put, such teachers feel that their only calling is to teach, and dedicate

themselves to their students, even in adverse conditions. Hence the belief that a good teacher actually views their profession as a calling.

Such a teacher is prepared to do everything it takes to provide their students with the necessary knowledge and values, support and encouragement that will help them to grow into free-thinking and successful adults. In other words, whether we will have a good education or not greatly depends on whether our teachers

experience their profession as a true calling or not.

Because the reality is that no matter how well-conceived an educational strategy or how wisely built an education system is, without quality teachers to implement it "in the field" it is impossible to have a good education. What our future society will look like largely depends on education presently. This is how it was yesterday, this is how it is now, and this is how it will be tomorrow: conveying knowledge is the very foundation of our civilization, hence the teaching profession is extremely important.

Therefore, the teachers are those that make a difference and make education good and effective. They teach young people fundamental life values, not just the curriculum content. They demonstrate and prove time and time again that one should not only learn things that are practically applicable, but also things that will expand their knowledge, culture and moral values. All these things combined are crucially important for students as valuable experience, and a reliable value system. Thus, teachers are authentic role models for young people, and for all those who want to learn and develop themselves. They are passionate when it comes to their job, conveying knowledge, providing incentives and guidelines for student advancement.

Vijay GarG

The 'people's choice' PM

Indian politics is a quagmire, where leaders' fortunes rise and fall with the tide of public opinion. But a modern politician has steadfastly endured this sway, and in fact emerged stronger: Prime Minister Narendra Modi's unwavering popularity has captured both national and international attention, and a recent report by the Pew Research Centre only echoes this phenomenon. The survey's findings paint a vivid picture of Modi's continuing appeal, shedding light on the factors driving his popularity and its implications on Indian politics. Titled "Pew Research Centre Survey Validates Modi's Popularity at Home", it delves into the depths of Indian people's sentiment, offering insights into the reasons behind Modi's continuous hold on the national consciousness. The report's comprehensive analysis reveals that his popularity isn't momentary or a fleeting occurrence, but a result of multifaceted factors that have resonated with all Indians. One of the driving forces behind Modi's popularity has

been his charismatic leadership style, which combines assertiveness with relatability. Through his speeches and public appearances, he has connected with citizens on an emotional level, effectively portraying himself as the embodiment of their aspirations and dreams. His personal touch has allowed the PM to foster a strong bond with the people, making him not just a leader, but a symbol of hope and change. Furthermore, Modi's emphasis on economic growth and development has resonated with a population that yearns for

progress. His policies, such as 'Make in India' and 'Digital India,' have not only attracted global attention but also brought tangible improvements to various sectors. The Pew report underscores that these efforts have not gone unnoticed, with a significant percentage of the respondents attributing India's economic growth to his leadership. Whether it's responding to security challenges or health emergencies, Modi's ability to project a sense of stability and control has resonated far and wide. How-

ever, no analysis of Modi's popularity would be complete without addressing the role of social and cultural factors. And while Modi's popularity remains undeniable, it's important to acknowledge the diversity of opinion within India's vast population. The report highlights regional variations and generational differences in perceptions of the Prime Minister. While he enjoys significant support in many parts, there are segments of society that voice concerns about issues ranging from social inequality to freedom of expression. And this is the terrain Modi must watch out for. It's crucial to approach the popularity narrative with a balanced perspective. While his appeal is undeniably strong, it's important to recognise the need for ongoing dialogue for a healthy democratic system. As the Pew report indicates, a nuanced understanding of the various factors contributing to Modi's popularity can provide insights into the direction India is headed. Popularity, as they say, like the rest of the things is ephemeral!

Games people play in Pakistan

Pakistan's cricket players, society and the state have walked too deep into the proverbial 'marsh' of religiosity and its unrestrained outcomes

The cricketing term Gentleman's Game is not just a tad bit sexist, but even inappropriate considering the sheer number of scams attached to the same. Only some like the disgraced Kiwi player, Lou Vincent, triggered a counterintuitive hope with unfiltered confessions like, "My name is Lou Vincent and I am a cheat. I have abused my position as a professional sportsman on several occasions by choosing to accept money through fixing". He had been banned and admitted guilt stating, "I abused the game I love. I had to put things right. Speaking out. Exposing the truth. Laying bare the things I have done wrong is the only way I can find to begin to put things right." It was unusual and redemptive honesty, as others caught would typically resort to deflective denials, contextualisation, or mealy-mouthed inanities. While it is a systemic curse that afflicts all cricketing nations, Pakistan leads the roll of infamy, by miles.

Some of the most naturally talented Pakistani Cricketers have fallen at the altar of amorality, substance abuse and greed like Mohammad Amir, Salman Butt or the surreally gifted, Mohammad Asif. Many explanations have been made to explain the Pakistani players' indiscretions like endemic corruption within the country, team management, and even in the Pakistani Cricket Board (which can deny opportunities to the deserving), lack of adequate earning opportunities like endorsements, sudden exposure to hedonistic lifestyle or even the players maximizing their opportunities (even illegally) given their humble socio-economic backgrounds and short shelf-life, as players. All is true, but the same conditions apply to other subcontinental teams like Bangladesh, Afghanistan and

Sri Lanka, and they certainly do not have the same scale of muck.

But there seems to be yet another phenomenon that is peculiar to the tainted Pakistani players i.e., the rediscovery and taking to puritanical religiosity. The last couple of decades have seen the Pakistani dressing room mirror the revisionist winds that sweep the 'land of the pure' with the unprecedented list of long-bearded players like Inzamam-ul-Haq, Saeed Anwar, Misbah-ul-Haq, Saqlain Mushtaq or even the converted, Mohammad Yousaf. Murmurs of Tableeghi Jamaat (Party of Preachers) influencing the walk, talk and conduct of the Pakistani Team, is an old hat.

Ahmed Shehzad typified the tainted Pakistani player template when he was caught and banned for doping (the ban got extended after he was found guilty of breaching the rules of suspension). However, Ahmed Shehzad is even more infamous for attempting to proselytize Sri Lankan player, Tillakaratne Dilshan (who had converted from Islam to Buddhism of his own volition) by getting caught on camera provoking, "If you are a non-Muslim and you turn Muslim, no matter whatever you do in your life, (you will go) straight to heaven". Saeed Anwar was probably amongst the first to take to ul-

tra-religiosity and the once flamboyant team of the likes of Imran Khan, Zaheer Abbas, Waseem Raja, Wasim Akram etc., suddenly started looking rather pious and conservative.

But religiosity, if not tempered with pragmatism and evolutionary necessities, can regress into the dark alleys of politics and societal tensions, which can then become a slippery slope of guaranteed backsliding. 'Born-again' believers can then be amongst the most

their own eyes.

In 2018, well after Khalid Latif had been shunted out of cricketing possibilities, he hit the headlines for offering a 'hit' on the controversial and provocative, Dutch anti-immigrant politician, Geert Wilders, for attempting to hold a cartooning competition for caricaturing the Holy Prophet. While the event was thankfully cancelled for being unnecessarily provocative, the Dutch politician has since remained defiant, even as Khalid had offered \$23,000 for killing Geert Wilders and others. Now, Khalid has been called into question in the Dutch courts for promoting violence, and the verdict is eerily due on September 11th! Expectedly, many in Pakistan had lionized the almost-forgotten Khalid Latif after his death threats, and equally many had slammed Khalid's call for bloodlust – now the case is back in the news, even as Pakistan has got caught even further in the spiralling vortex of intolerance and religious-inspired violence, since 2018.

As far as the far-right politics of politician Geert Wilders are concerned, he has been convicted of hate speech and insulting certain communities in the past and is therefore expected to muddy the waters even further, to enhance his racist and populist appeal with the latest case, with more grandstanding. The caretaker Government in Pakistan is stuck at the crossroads of reining in religious extremism within and managing the consequential global perceptions, as well as the plausible optics and accusations of seemingly defending someone guilty of insulting the Holy Prophet. It is a common conundrum with the Pakistan cricket players, Pakistan has walked too deep into the proverbial 'marsh' of religiosity.

hardline in terms of thinking and action. The short-lived cricket career of Pakistani cricketer Khalid Latif, who too was convicted in the shame of 2017 Pakistan Super-League (PSL) spot-fixing scandal – where Khalid was found guilty of convincing other players to partake fixing and using certain bat grips to convey messages to bookies that spot-fixing terms were agreed, is a classic case of rebounding with religion, as a means of redeeming themselves, in the public and

Digital Competition Law must be made proactive

The antitrust battleground for big tech is expanding beyond the US and Europe. With multi-million dollar fines and business changing directions imposed by the Competition Commission of India (CCI) on Google and MakeMyTrip, India is set to take centre stage and play a decisive role in determining the course of the Tech Industry. In so doing, the CCI has acknowledged the unique challenges of the digital markets and implemented legal principles that go beyond traditional competition frameworks. India's existing competition law framework, the Competition Act, 2002 (as amended), operates on an 'ex-post' basis, meaning that it only takes action against companies after they have engaged in anti-competitive practices, potentially after the damage has already occurred. With the growing prominence of digital markets in India, doubts have arisen regarding whether such measures lead to effective regulation, prompt market corrections, and the welfare of consumers, all of which are crucial objectives of a robust competition law system. This led to the Parliamentary Standing Committee on Finance (Committee) presenting its Report on 'Anti-competitive Practices by Big Tech Companies' (Report) in December 2022. The Report, among other things, recommended the introduction of an ex-ante regime through a new 'Digital Competition Act' (DCA), in line with the European Union's Digital Markets Act (DMA), to ensure a "fair, transparent and contestable digital ecosystem" in-synch with the

country's evolving start-up ecosystem and global policies.

The objective of the DCA would be to: (a) identify 'market winners' or 'Systemically Important Digital Intermediaries' (SIDIs) based on metrics such as revenue, market capitalization, and the number of active businesses and end-users; (b) impose ex-ante obligations on them to deter self-preferencing, deep discounting, anti-steering, exclusive tie-ups, and bundling and tying of services; and (c) allow for scrutiny of their potential mergers and acquisitions, and regulation of their internal advertising, data, and search policies.

Following the recommendations from the Committee, the Government has set up a Committee on Digital Competition Law (CDCL) to examine the need for a separate law on competition in digital markets. The industry is anticipating a significant impact from the forthcoming report. Apart from this, with the Ministry of Electronics and Information Technology (MeitY) coming up with a Digital India Bill and CDCL working on the digital competition law, concerns arose within the industry about potential regulatory redundancies leading to adverse effects on stakeholders. To elevate the concern and to offer greater transparency to stakeholders regarding oversight and control, a consensus was reached between the ministries that the MCA would handle matters related to competition within the digital market, while MeitY would tackle sector-specific and technical concerns.

'One-election' nation

Seeking to restore the novelty of elections prevalent in India till 1967, the Modi government has taken up the cudgels to provide stability to Indian polity by reintroducing the concept of "one nation, one election." The idea is not new; it has been around. Also, it is both logical and convenient to have simultaneous state and general elections as it would save time and resources and spare the nation of frequent elections costing thousands of crores of exchequer's money. Till 1967, when Indian politics was dominated by Congress and it had governments in states as well as the Centre, the system worked well. But this ended after some state assemblies were dissolved prematurely in 1968-69. Thereafter, it almost became a norm. As the Congress dominance waned and several Opposition party governments took the oath of office, things became rather complicated as many state governments were dismissed before completing their terms and so state elections got out of sync with the general elections. The dismissal of the state governments and the coalition governments at the Centre has indeed led to rather unstable governments which are prone to collapse before completing their stipulated five years. How far would the move achieve its purpose will depend on how it is done in the first place. However, speculation is that the Centre is set to introduce a Bill to this effect in the special session of Parliament, which has taken everyone by surprise. The possibility of "one nation, one election" policy, or simultaneous nationwide polls, will be examined

by a committee headed by former President Ram Nath Kovind.

But the road to "one nation, one election" would not be easy; it will need to cross at least five roadblocks of constitutional amendments — Article 83 (2), which says the Lok Sabha's term should not exceed five years but it may be dissolved sooner; Article 85 (2) (B) which is that dissolution ends the very life of an existing House and a new House is constituted after general elections; Article 172 (1)

says a state assembly, unless sooner dissolved, shall continue for five years; and, of course, Article 174 (2) (B) which empowers Governor to dissolve the assembly on the aid and advice of the cabinet. The Governor has discretion when the advice comes from a Chief Minister whose majority is in doubt and Article 356 (Imposition of

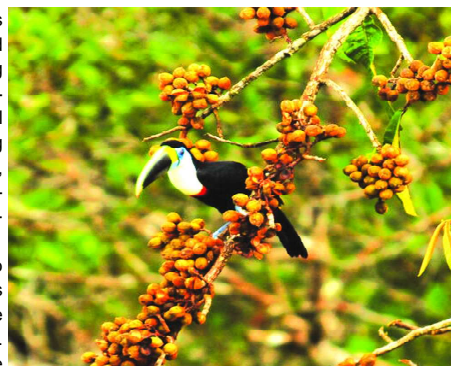
President's Rule in states). For a constitutional amendment, two-thirds members of the House must vote. A consensus of all political parties and state governments is needed. After the constitutional amendment Bill is passed in Parliament, it needs to be ratified by half of the states through resolutions in their assemblies. Besides, huge resources will be needed to implement it. This would include over 25 lakh EVMs and a similar number of VVPATs, almost double the current number, to conduct the polls. The idea has worked well in the UK and several other western countries but will it work in a large country like India is the question.

India's drive for nature conservation

Breaking a 50-year-old rainfall record, Himachal Pradesh, this year, witnessed unprecedented destruction as relentless rainfall caused devastating floods. Experts label it a 'man-made' catastrophe of the Himalayas, attributing the destruction to soil vulnerabilities, failed drainage systems, debris dumping in rivers, and unchecked illegal mining at riverbeds. The Indian Council of Agricultural Research reports that 54% of India's total area faces high to extremely high water stress, and 29% of the country's land suffers from degradation, impacting the lives of nearly 600 million Indians. Deforestation also poses a significant concern, with around 3,34,000 hectares of primary rainforest lost. Despite efforts to curb unauthorized tree cutting, development pressures lead to substantial losses as land is diverted for industrialization, roads, and irrigation projects. As per a Lancet study, this results in severe pollution, causing over 2.3 million premature deaths, including 1.6 million from air pollution and more than 500,000 from water pollution. These environmental challenges further compound erratic weather patterns attributed to climate change.

To shape a world where nature thrives and future generations flourish, collective action is key. Policymakers and government agencies wield significant influence in facilitating the adoption of sustainable practices among farmers and rural communities. By considering behavioural factors like beliefs, social background, and knowledge, policymakers can design effective policies.

Today, farmers are encouraged to embrace sustainable techniques through financial support in the form of subsidies and incentives. Notable success stories like the 'Zero Budget Natural Farming initiative in Andhra Pradesh' and the 'Paramparagat Krishi Vikas Yojana' exemplify the transformative impact of such endeavours, resulting in enhanced yields, cost savings, and ecological resilience. Initiatives, such as the Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana, Rashtriya Krishi Vikas Yojana, and Soil Health Card Scheme, offer indispensable financial and technical support to farmers which can lead to in-

creased crop yields, reduced input costs,

and improved water quality. Addressing the pressing issue of water scarcity, schemes like the 'Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana' promote the adoption of efficient irrigation practices. Parallely, the Pradhan Mantri Kisan Urja Suraksha Evam Utthaan Mahabhiyan (PM KUSUM) scheme and the Jawaharlal Nehru National Solar Mission (JNNSM) are playing a crucial role in promoting renewable energy and solar pumps in India. These government-led initiatives,

coupled with stakeholder collaborations, have fostered the growth of India's start-up ecosystem. These start-ups now spearhead groundbreaking solutions, from optimizing water usage to promoting sustainable practices, forging a powerful transition from vision to action. One such example is Urdhvam which has designed and developed Bore Charger, a sustainable technology to revive failing and low-yielding borewells with very low investment. By increasing the water-yielding capacity of existing borewells and replenishing water in deep confined aquifers, the enterprise contributes to the conservation of water resources. BoreCharger increases the rainwater recharge rate of a borewell by 2 to 20 times, improves quantum by 4 to 60 lakh litres and enhances longevity by 1 to 6 months along with better water quality. Start-ups, as drivers of innovation, play a significant role in implementing sustainable strategies. Uniting both public and private efforts, India can make significant strides in sustainable development. This approach will prevent man-made catastrophes while also promoting economic growth.

ਜੇਵਲਿਨ ਤਾਂ ਨੀਰਜ ਦਾ ਜਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਪਰ ਬਾਈਕੇ ਚਲਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਵੀ ਰਾਗਨੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣੇ ਅਤੇ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਲੇਅ ਲਿਸਟ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈ ਆਪਣੀ ਖੁਆਕ ਦੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਨੀਰਜ ਗੋਲ ਗੱਪਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਕਰਨ, ਸਸਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਲਗੀ ਦੇ ਨਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਆਇਰ ਲੇਮ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫੁਰਤੀਲੇ ਅਤੇ ਚੁਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ। ਇਸੇ ਚੁਸਤੀ ਨੇ ਨੀਰਜ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵ ਜੇਤੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੀਰਜ ਨੇ ਐਥਲੇਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਟਾਕਰ 'ਚ 7 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਜੇਵਲਿਨ ਵਿਵਸਥਾ ਮਾਇਆ ਦਾਵਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਨੀਰਜ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਨੀਰਜ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਭਾਰਤ ਦੇ ਐਥਲੇਟਿਕਸ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਰਿਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀਸ਼ਵ ਪੁਰ 'ਚੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਐਥਲੇਟਿਕਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦਿਵਾਈ ਹੈ।

ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਨੇ ਗਦਰ 3 'ਤੇ ਤੋੜੀ ਚੁੱਪ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗਦਰ 2' ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਸੰਦ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਿਲੀਜ਼ ਦੇ 4 ਹਫ਼ਤੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੰਗਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ 'ਗਦਰ 2' ਅਜੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨਰੰਜਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਤੇ ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ 'ਗਦਰ 3' ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵੀ ਤੋੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਕੀਨਾ ਯਾਨੀ ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਨੇ ਗਦਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਗਦਰ 2' @ਚ ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਹਰ ਕੋਈ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮੀਸ਼ਾ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ 'ਚ ਸਕੀਨਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਜਿੰਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮੀਸ਼ਾ ਨੇ 'ਗਦਰ 3' ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਾਮਪਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਫੋਡ' 'ਤੇ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਹੈ,

ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਗਦਰ 2 ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪਾਪਰਾਜ਼ੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਤੋਂ ਗਦਰ 3 ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ

ਅਮੀਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ। ਗਦਰ 2 ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥਿਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਨੂੰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਪਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਪਰਾਜ਼ੀ ਨੇ ਵੀ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ- ਗਦਰ 3 ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਵੀ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਅਤੇ ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਦੀ ਫਿਲਮ @ਗਦਰ 2 @ ਨੇ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ @ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 'ਗਦਰ 2' ਨੇ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ @ਤੇ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਦੀ @ਪਠਾਨ@ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪ ਦੀ 'ਬਾਹੁਬਲੀ 2' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਨੀ ਦੀ 'ਗਦਰ 2' ਹੁਣ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਜੀ ਫਿਲਮ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕ ਹਿੱਟ ਗਾਣਾ ਤੇ ਬਦਲ ਗਈ 'ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2' 100 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਲੱਬ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ... ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਉਹ ਚਮਕਦਾ ਸਿਤਾਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਏ.ਪੀ. ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹੋ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੀਤ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਐਮਾਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਈਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦਾ ਨਾਂ 'ਏ.ਪੀ. ਢਿੱਲੋਂ - ਫਰਸਟ ਆਫ ਏ ਕਾਈਡ' ਹੈ। ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪਿਆਰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ @ਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਏ.ਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਜਿਸ ਅਹੁਦੇ @ਤੇ ਹੈ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਕੀ ਹੈ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਮੁਲਿਆਣਪੁਰ @ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 10 ਜਨਵਰੀ 1993 ਹੈ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੰਜਾਬ @ਚ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਸੰਗੀਤ @ਚ ਰੁਚੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ.ਪੀ.ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੋਮੋਨ ਕਾਲਜ @ਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਤੇ ਬਿਜਨੈਸ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ @ਚ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਆਮ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ

ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਕਿਵੇਂ ਜਮਾਉਣੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ @ਚ 'ਬੈਸਟ ਗਾਈ' ਨਾਂ ਦੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਕੰਪਨੀ @ਚ ਸੇਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਖਾਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲ ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜਮਾਉਣ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 2019 @ਚ ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੈਕ @ਫਰਾਰ@ ਅਤੇ @ਟੋਪ ਬੁਆਏ@ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਰਿਕਸ ਅਤੇ ਵੈਸਟਰਨ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਅਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਵਾਦ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹਿੱਟ ਗੀਤ ਦਿੱਤੇ। ਏਪੀ ਢਿੱਲੋਂ 'ਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ @ਚ ਗੀਤ 'ਬਰਾਉਨ ਮੁੰਡੇ' ਨੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਧਮਾਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਾਉਨ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਖੋਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੀਤ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ @ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਯੂਟਿਊਬ @ਤੇ ਪਿਛਲੇ 2 ਸਾਲਾਂ @ਚ 635 ਮਿਲੀਅਨ ਵਿਊਜ਼ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਚਾਰਟ @ਤੇ ਵੀ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

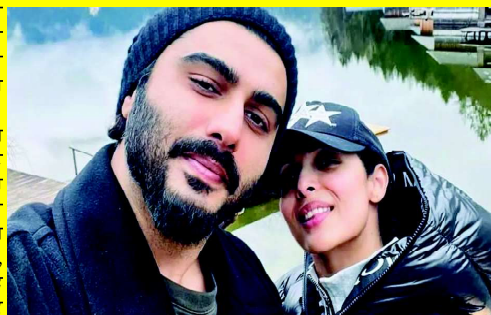

ਮੁੰਬਈ : ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਖੁਰਾਨਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ @ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਵਲਾਪ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਖੁਰਾਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ। ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣੇ 10 ਦਿਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਲਮ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ @ਚ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਔਕੜਾ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਯਾਨੀ ਇਹ 100 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਲੱਬ @ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਫਿਲਮ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ 100 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਦੇ ਨਵੇਂ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ

ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸੈਕਿਨਲਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 86.16 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ 101.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਨੂੰ 113.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਰੀਮ ਗਰਲ 2 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਖੁਰਾਨਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ 100 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ @ਚ ਆਪਣਾ (456.89 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ), ਬਧਾਈ ਹੋ (221.44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ), ਡਰੀਮ ਗਰਲ (200.80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਬਾਲਾ (171.49 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਲਾਇਕਾ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਪੋਸਟ ਨੇ ਫੈਨਜ਼ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈਰਾਨ

ਮੁੰਬਈ : ਅਰਜੁਨ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਮਲਾਇਕਾ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਲਵ ਸਟੋਰੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਹਲਕਿਆਂ @ਚ ਕਾਫੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਜੋੜੀ ਦੇ ਬ੍ਰੇਕਅੱਪ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ @ਚ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋੜੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਤੇ ਡਿਨਰ @ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਫਵਾਹ ਹੁਕ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਮਲਾਇਕਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੋਸਟ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਲਾਇਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਸਟੋਰੀਜ਼ @ਤੇ ਇਕ ਪੋਸਟ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ @ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, @ਇਕ ਅਰਿਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪੋਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਹੋ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਲਾਇਕਾ ਨੇ ਗੁੱਡ ਮਾਰਨਿੰਗ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੋਸਟ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ @ਚ ਲਿਖਿਆ,

@@ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਵਰਤਮਾਨ ਪਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ। @ਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰੇਕਅੱਪ ਦੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ

ਉੱਭਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਅਰਜੁਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੋਲ ਟਿਪ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਲਾਇਕਾ ਨੇ ਅਰਜੁਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਈਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬ੍ਰੇਕਅੱਪ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਮਲਾਇਕਾ ਅਤੇ ਅਰਜੁਨ ਨੂੰ 27 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਲੱਭ ਤੇ ਡਿਨਰ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਜੁਨ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਮਲਾਇਕਾ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਉਮਰ @ਚ ਕਰੀਬ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰ @ਚ ਉਮਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2018 ਵੈਸ਼ਨ ਵੀਕ @ਚ ਮਲਾਇਕਾ ਰੈੱਪ @ਤੇ ਵਾਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਜੁਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚੀਅਰ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਅਰਜੁਨ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ @ਤੇ ਮਲਾਇਕਾ ਨੇ ਅਰਜੁਨ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਪੋਸਟ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਇੰਸਟਾ-ਆਵੀਸ਼ੀਅਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਲਗਦੇ ਚਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਣ ਦਿੱਤਾ

ਮੇਰੇ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕਿ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਇਕਲੋਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਥਿਆ ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਈ ਫਿਰਨਾ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਮੰਗਣੀ ਉਹ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਦੇਂਦੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕੱਲਾ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੰਨਾ ਲਾਡਲਾ ਨਾ ਰੱਖ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰੇਗਾ। ਪਰ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੁਣਦਾ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਦੇ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਨ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਘਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਛੋਟਾ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਨੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਤੂੰ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਨੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਪਾਦਾਂ ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਦੇ ਸੁਪਰਦੇ ਨੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੁੱਕਦੀ ਸੀ। ਪਿਉ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕਦੇ ਜੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਰਕਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਕੀ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣਾ ਕਰਤਾ ਉਹ ਕਰਤਾ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹਸ ਕੇ ਟਾਲ ਦੇਣਾ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਤੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਆਵੇ, ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਹੱਲੀ ਹੱਲੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਵੀ ਕਹਿਣੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਖੇਰ ਗੱਲ ਹੁਣ ਬਾਣੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਗ ਗਈ। ਉਥੇ ਵੀ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੈਸਾ ਧੋਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕੇਸ ਰਫਾ ਦਫਾ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜੋਇਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੀ ਕਰ ਦੇਈਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੁਧਰ ਹੀ ਜਾਵੇ। ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਲ ਮਿੱਤਰ ਤਰਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਗਿੜਤਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਦਿਨ ਨੀਕ ਨਾਕ ਰਿਹਾ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਹੀ ਕਹੀ ਉਹੀ ਕੁਹਾੜੀ ਮਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਹੀ ਪੀਂਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਚਿੱਟੇ ਦੇ ਸੂਟੇ ਵੀ ਲਾਉਣ ਲਗ ਪਿਆ। ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਚਿੱਟੇ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਾਉਣ ਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗੇ ਰਹਿਣਾ। ਇਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਲੋਸ਼ ਪੈਣਾ। ਖੁੜੀ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਸੁਭਾ ਵਾਲੀ ਨੇਕ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬੜਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ। ਪਿਉ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਨਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦੇ ਪੈਰ ਪੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ

**ਸੁਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਗੀਆ
ਮਮਦਿੱਟ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 7589155501**

ਕੀਤੀ ਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੋ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਹੋਂਦਾਂ ਪੈਣਾ ਲਗ ਪਿਆ। ਸੁੰਡਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾਈ ਰੱਖਣਾ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਚਿੱਟਾ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾਣਾ ਤੇ ਟੀਕੇ ਤੇ ਟੀਕੇ ਲਾਈ ਜਾਣੇ। ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਮੁੰਹ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਪਿੱਛੇ ਮਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੁੱਟ ਵੀ ਲੈ ਨਾ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਦਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਦੂਖ ਸੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਇਹੋ ਆਖਣਾ ਕਿ ਭਰਾਵੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੱਦਾਂ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹਣੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਚਿੱਟੇ ਦਾ ਭਰ ਕੇ ਟੀਕਾ ਲਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਉਥੇ ਹੀ ਘੁੰਡ ਮੁੜ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇਕ ਆਈ ਉਸ ਵਕਤ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੋਈ ਸਾਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਸ਼ੁੱਕ ਕੇ ਤਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੱਲੀ ਤੋਂ ਬੱਲ ਉਤਾਰਿਆ ਹੀ

ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਕੇ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਹਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਅਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਭੈਣ ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਭਰਾ ਸੀ। ਛੋਟਾ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਲਗ ਪਗ ਜਸਬੀਰ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੱਢੇਗੀ ਵੀ ਬਿਨੁ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਹੋ ਕੀ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਖੁੜੀ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਕੁੜੀਏ ਹੁਣ ਤੇਰਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਖੀਰ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲਿਆ। ਸੁਣੇ ਮੇਰੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵੇ ਹੱਥ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮੌਜ ਸੱਕਦਾ। ਹੁਣ ਰੱਬ ਦੇ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਰੋ ਕੇ ਮੇਨ ਲਈਏ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹੱਸ ਕੇ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸੁਣ ਲਉ ਉਹ ਇਹ ਹੈ। ਮਤਵੰਤ ਮੇਰੀ ਇੱਕਲੀ ਨੂੰ ਹਨੀਂ ਸੀ ਧੀ ਵੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਪਤਵੰਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਉਹ ਵੀ ਧੂਮ ਧਮ ਨਾਲ ਇਹ ਛਿੰਦਾ ਮੇਰਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇਕੱਲਾ ਪੋਤਰਾ ਨਹੀਂ ਪੁੱਤਰ ਹੀ ਸਮਝਾਂਗਾ। ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਪਰ ਆਹ ਮੇਰਾ ਜਸਬੀਰ ਹੀ ਹੈ ਦੂਜਾ। ਜੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਛਿੰਦੇ ਨੂੰ ਲਾਡਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਰਖਾਂਗਾ ਪਰ ਵਿਰਲੜ ਨਹੀਂ ਰਖਾਂਗਾ। ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਦਿਲ ਤੋਂ ਪੱਥਰ ਸਰਕੇ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਪਤਵੰਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਪਤਵੰਤ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਪਣਾ ਭਰਾ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪਏ। ਇੱਕ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਚੱਖੜੀ ਵੀ ਬੈਠ

ਜਾਂਦੀ ਛਿੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਤਵੰਤ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਭਰਾ। ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੀ ਗੋਬ ਨਾਲ ਛਿੰਦੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਮੜ੍ਹਾਇਆ ਲਿਖਾਇਆ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵੀ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਛਿੰਦੇ ਨੇ ਬਾਰਵੀ ਕਰਕੇ ਆਈਲੈਂਟ ਕਰ ਲਈ। ਉਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਸੌ ਸ਼ਰ ਫੁਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੁਝ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਛਿੰਦਾ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਹ ਮੇਸੀ ਉੱਤੇ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਰੁਨ ਬੁਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਉੜੇ ਬੁੜੇ ਨੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਪਤਾ ਲੈਣਾ ਆ ਜਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਦੰਦਰੇ ਚਿੱਟੇ ਨੇ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਦੇ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਹੀ ਗੱਲ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਉ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ। ਸ਼ਾੜੀ ਹੁਣ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮ ਦੀ ਘਾੜਾ ਜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਰੋਜਿਉ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਆਉਂਦੀ ਵੀ ਤਰਸ ਤਰਸ ਕੇ ਮਰ ਜਾਓਗੇ। ਅਖੀਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਚੱਲੇ ਵਸੇ। ਮਤਵੰਤ ਜ਼ਰੂਰ ਰੋਂਦੀ ਰੋਂਦੀ ਆ ਗਈ ਪਰ ਛਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ। ਸੰਸਕਾਰ ਉਥੇ ਲੱਕ ਛਿੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀਡੀਉ ਰਾਹੀਂ ਦਾਦੇ ਦਾ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਛਿੰਦਾ ਜਿਹੜੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਜਹਾਜ਼ ਉਸ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗੂੰ ਚਮਕਦੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ

ਸਵਾ ਲੱਖ ਸੌ ਏਕ ਲੜਾਉ ਤਬੇ ਹੋਇਓ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਉ
+ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਅੱਖਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਪੰਛੀ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਝਾਤ ਤੋਂ 6000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਵਜ਼ੀਰਸਤਾਨ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਹਾੜ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸੂਬਾ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਸਮਾਨਾ ਘਾਟੀ 'ਚ ਕਹਾਉ ਜਿਲ੍ਹਾ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ), ਦਾ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਕੁਝ ਤਕ 35 ਮੀਲ ਅਤੇ ਪਿਸ਼ਾਵਰ 50 ਕੁ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੌਕੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਹਾਰਟ ਕਲ੍ਹਾ ਤੇ ਗੁਲਸਤਾਨ ਕਲ੍ਹੇ ਵਿਚਕਾਰ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਨਿਰੋਲ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਚੌਕੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੇਰ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਿਆ, ਲੇਕਿਨ ਲੜਾਕੇ ਪਠਾਣ ਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ 1896 ਵਿੱਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖਲੋ ਗਏ। ਵਾਪਰਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਗਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਦਾਅ ਲਗਦਾ, ਪਠਾਣ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੱਜੋਂ ਟੁਕੜੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ। ਕਾਬੁਲ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੁਰਮ ਚਾਟੀ ਹੁਣ ਖਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸਮਾਨਾ ਘਾਟੀ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। 31 ਦਸੰਬਰ, 1896 ਨੂੰ ਕੁਹਾਟ ਪਹੁੰਚੀ ਸਿੱਖ ਬਟਾਲੀਅਨ ਨੂੰ ਸਮਾਨਾ ਘਾਟੀ ਦੀ ਉਪਰ ਵਾਲੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਬਟਾਲੀਅਨ ਨੂੰ ਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਈਟ ਵਿੰਗ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਲੈਟਰੀਨੈਟ ਕਰਨਲ ਸਿਸਟਰ ਰੋਗਟਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ 2 ਜਨਵਰੀ, 1897 ਨੂੰ ਲਾਕਹਾਰਟ ਕਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਲਟਣ ਲਈ ਟੁਕੜੀਆਂ ਕਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ, ਦਾਰ, ਸੰਗਰ, ਸਰਟੇਪ, ਕੁਰੇਗ ਤੇ ਗੁਲਸਤਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਉਪਰ 8 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲੈਫਟ ਵਿੰਗ ਜੋ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਡਬਲਿਊ. ਵੀ. ਗਾਰਡਨ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਨੇ ਪਰਚਿਨਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ

ਲਿਆ। 27 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 8 ਸਤੰਬਰ, 1897 ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਕਾਰ (ਉਝੇਕੋਜਿਜ਼) ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੇ ਲੈਫਟ ਵਿੰਗ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਕਤੀ 'ਤੇ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਹਮਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜ ਕੇ 10 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਖਣਕੀ ਘਾਟੀ ਵੱਲ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਸਮਾਨਾ ਘਾਟ ਪੁੱਤਰ ਉਪਰ 10000 ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੇ 4 ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੇ ਅਵਗੀਦੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਚੌਕੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ 21 ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਨਫਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਚੌਕੀ ਨੂੰ 12 ਸਤੰਬਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਭਾਰੀ ਗੱਲੇ ਨਾਲ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਚੌਕੀ ਦਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲੋਂ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਇਸ ਚੌਕੀ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਬਾਬਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹਵਾਲਦਾਰ ਪਿੰਡ ਝੋਰੜਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕੋਲ ਸੀ। ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਕਮਾਂਡਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਚੌਕੀ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲਾਘਾ ਤੇ ਹੋਰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੜੇ ਅਣਖੀਲੇ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਕਰਨਲ ਹਾਰਟਨ ਲੋਕਹਾਰਟ ਦੇ ਕਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕੁਮਕ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਸਫਲ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। 9.30 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਨੂੰ 6 ਘੰਟੇ ਬੀਤ ਗਏ, 600 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਬਾਇਲੀ ਤੇ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਅੰਦਰ 12 ਸਿੱਖ ਵੱਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਗੱਲੀ ਸਿੱਕਾ ਵੀ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਸਿੱਖ ਜਵਾਨ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੰਧ 'ਚ ਪਾੜ ਪਾ ਲਿਆ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਵੱਜੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਤਰਕੀਬ ਘੜੀ ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸੇ ਘਾਹ-ਫੂਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਧੂੰਆਂ ਹੀ ਧੂੰਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਦਰੋਂ ਵੱਜੀ ਸਿਰਫ ਬੋਨਟਾ ਨਾਲ ਹੀ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। 20 ਵੱਜੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਕੱਲਾ ਸਿਗਨਲਮੈਨ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਹੀ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਸਿਗਨਲਮੈਨ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਨਲ ਹਾਰਟਨ ਨੂੰ ਸਿਗਨਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਬਚਿਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸਿਗਨਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ

ਦੀ ਬੋਨਟ ਨਾਲ 20 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਢੇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
+ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੌ ਏਕ ਲੜਾਉ ਤਬੇ ਹੋਇਓ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਉ
+ਵਾਲੇ ਬੋਲ ਪੂਰੇ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੇ ਅਖੀਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਇਹ ਅਦੁੱਤੀ ਦਾਸਤਾਨ। ਭਾਰਤੀ ਵੱਜੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਲਾਗੇ ਨਾ ਢੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵੱਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੱਕ 'ਚ ਦਮ ਕਰ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਕਾਇਲ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਖਬਰ ਜਦੋਂ ਲੈਫਟ ਬਿਟਿਸ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਰਾ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈਆਂ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਰਾਣੀ ਆਪ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਡਰ ਆਫ ਮੈਰਿਟ ਹਰ ਇੱਕ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਸੀ ਇਮਦਾਦ ਵੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਡਰ ਆਫ ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕਰੌਸ ਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠਾ ਸਨਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਲਟਨ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਨੈਸਕੋ ਨੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਬਿਰਤਰੀਨ 8 ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦਿਵਸ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਸ਼ਹੀਦ ਵੱਜੋਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਾਥਕਾ ਵੱਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂ 'ਤੇ ਨੌਵਾਂ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 21 ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: ਹਵਾਲਦਾਰ ਸ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪਿੰਡ ਝੋਰੜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਕਮਾਂਡਰ) ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਇਕ ਸ: ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ਨਾਇਕ ਸ: ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ: ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਸ: ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸ: ਰਾਮਸਿੰਘ ਸ: ਜੀਵਾ ਸਿੰਘ ਸ: ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਸ: ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਿਗਨਲਮੈਨ ਸ: ਭੱਲਾ ਸਿੰਘ ਸ: ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਸ: ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਸ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸ: ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਸ: ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ: ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਸ: ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸ: ਸਿਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾਓ ਸਿੰਘ ਦਾਦ ਸਿੰਘ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਬੜੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਯਾਦਗਾਰ ਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਵਾਂਗ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦੇ ਢੁੱਲ੍ਹ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

**ਸੁਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਗੀਆ
ਮਮਦਿੱਟ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 7589155501**

ਦੇਸ਼ ਜਿਥੇ ਫੌਨ ਕਰਨ ਉੱਤੇ 68 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਏਕੇ-47 ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹੋਮ ਡਿਲਿਵਰੀ

ਸੂਡਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖਾਰਤੂਮ ਦੀ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਰਚਿਤ ਅਸਲਾਹ ਰਾਈਫਲ ਏਕੇ-47 ਦੇ ਭਾਅ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 50 ਫੀਸਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 68 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਫਰੋਖਤ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਰਾਈਫਲ ਕਲਾਸ਼ਿਨਕੋਵ (ਏਕੇ-47) ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸੂਡਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਸੀ ਰਾਈਫਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਡਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖਾਰਤੂਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹਰੀ ਅਤੇ ਓਮਦੁਰਮੇਨ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ @ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ @ਤੇ ਇਕ ਹਥਿਆਰ ਡੀਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਪਲਾਇਰ ਆਰਮੈਂਸਐਂਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਹਰੀ ਦੀ ਜੰਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ @ਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਖਿੱਲਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਜੇਗ ਵਿੱਚ ਸੂਡਾਨੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਬ ਸੈਨਿਕ ਬਲਾਂ ਨੇ ਬਹਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖਾਰਤੂਮ ਅਤੇ ਓਮਦੁਰਮੇਨ @ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਥਿਆਰ ਡੀਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਈ ਸਿਪਾਹੀ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਪਲਾਇਰ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲੀਬੀਆ ਤੋਂ ਸਹਾਰਾ ਮਾਰੂਥਲ ਰਾਹੀਂ ਤਾਕਰੀ ਕਰ ਕੇ ਮੇਗਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਿ ਕਲਾਸ਼ ਤੇ ਨਿਰਬਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਡੀਲਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਸਕ ਮੁਅੱਮਰ ਗੱਦਾਫੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟ ਅਤੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

ਹਥਿਆਰ ਮਹਿੰਗੇ ਕਿਉਂ ਹੋਏ ?

ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ, ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਅਬਦੇਲ ਫ਼ਤਾਹ

ਨਾਗਰਿਕ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਨ

ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ @ਤੇ ਸੂਡਾਨ ਜਾਂ ਚਾਡ ਵਰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਤਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਲੜਾਕੇ ਖਾਰਤੂਮ ਦੇ ਜੰਗੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਫੜੇ ਗਏ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਕੁਝ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਰੁਪ ਵਿੱਚ ਪਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਮੂਹ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਯੁੱਧ, ਅਰਾਜਕਤਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ @ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਡੀਲਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਰਤੂਮ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਡੀਲਰ

ਏਕੇ-47 ਰਾਈਫਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹਥਿਆਰ ਇਸਤਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਲਾ ਬਾਹਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵੱਧੇ ਤੌਰ @ਤੇ ਓਮਦੁਰਮੇਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਛੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ 55 ਸਾਲਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਖਾਰਤੂਮ ਵਿੱਚ ਸੇਭਾਵਿਤ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਲਈ ਏਕੇ-47 ਰਾਈਫਲ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਡੇ @ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਫਿਕਰ ਆਪਰਿਤ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਇਹੀ ਸਾਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਰ ਹੈ।

ਅਲ-ਬੁਰਹਾਨ ਅਤੇ ਆਰਮੈਂਸਐਂਡ ਕਮਾਂਡਰ ਮੁਹੰਮਦ ਹਮਦਾਨ ਦਗਲੇ ਯਾਨਿ ਹੋਮਦਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਡਾਨ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ ਦੇ ਲਪੇਟੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਵਿੱਚ ਤਖ਼ਤਾਪਲਟ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫਿਰ ਸੱਤਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਲਏ, ਜਿਸ ਦੇ ਖ਼ਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਡੀਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਕੇ-47 ਰਾਈਫਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ

ਸੌਖਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਵਸਨੀਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਢਹਿ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਖਾਰਤੂਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਭਗਦੌਰ ਮਚ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹੁਣ ਸੜਕਾਂ @ਤੇ ਹਨ। ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਪਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ @ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਦ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਅੱਖਾਂ ਹੋ

ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ @ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੀਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇੱਕ ਲੱਖ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਘਟਾ ਕੇ ਕਰੀਬ 27,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਡੀਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਜੇ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਲਾਈਸੈਂਸ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ

- ਸੂਡਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖਾਰਤੂਮ ਦੇ ਕਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਰਚਿਤ ਅਸਲਾਹ ਰਾਈਫਲ ਏਕੇ-47 ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਕਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਭਾਅ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 50 ਫੀਸਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।
- ਸੂਡਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਗ੍ਰਿਫ ਯੁੱਧ ਮਗਰੋਂ ਰੂਸੀ ਰਾਈਫਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
- ਡੀਲਰ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ।
- ਲੋਕ ਯੁੱਧ, ਅਰਾਜਕਤਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ @ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਖਾਰਤੂਮ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਡੀਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਕੇ-47 ਰਾਈਫਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਏਕੇ-47 ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਥਿਆਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਸਤੌਲ-ਮਾਲਕ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ 24 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਓਮਦੁਰਮੇਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਇੱਕ ਗਿਰੇਹ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਸਨੇ ਉਸਦੀ ਨਕਦੀ ਲੁੱਟ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਡਾ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਇਲਾਜ ਹਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੜਕ ਯਾਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਕਰੀਬ 200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦੂਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਝੰਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਜੰਗ ਦੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਯਾਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਨੇਪਾਲ: ਗਰੁੱਪ ਮਾਸ ਖਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਛਿੜਿਆ ਵਿਵਾਦ, ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਠੱਪ ਪੈ ਗਈ ਆਵਾਜਾਈ

ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਧਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਘੱਟ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਧਰਾਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਕੋਸ਼ੀ ਰਾਜਮਾਰਗ @ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਰਾਨ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੁਮਾਰ ਕਾਰਕੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਾਨ ਤੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਧਰਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਾਨ ਵਿੱਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਟੋਪੇ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰਾਨ ਉਪ ਮਹਾਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖੀ ਇੰਦਰਾ ਵਿਕਰਮ ਬੇਥਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਧਰਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਚੌਕ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੀ।

ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ

ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਟਹਰੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਧਰਾਨ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਟਹਰੀ ਦੇ ਤਰਹਰਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਕੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਰਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰਮਿਕ ਰੈਲੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ

ਇੱਥੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਰਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਧਰਾਨ @ਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰੁੱਪ ਮਾਸ ਖਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸੁਨਸਰੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਇਕੱਠਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ @ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਨਸਰੀ ਦੇ ਐਸਪੀ ਪ੍ਰਭਾ ਚਾਕਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਔਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਇਣਾਂ @ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਗ੍ਰਿਫ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਖ਼ਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਸੰਘੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਾਨ @ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਰਾਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਰਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੱਖ, ਗਰੁੱਪ ਮਾਸ ਖਾਣ

ਦੀ ਕਬਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੱਕ ਵਜੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰੁੱਪ ਮਾਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਚੌਥੀ ਜਾਂ ਰਹੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ @ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ @ਚ ਸੜਕਾਂ @ਤੇ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਰਾਨ @ਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਧਰਾਨ @ਚ ਗਰੁੱਪ ਮਾਸ ਪਿਲਾਵ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ @ਤੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਧਰਾਨ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ

ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਾਨ @ਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੁਰਕਮ ਪਾਂਡੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ @ਸਮਾਜਿਕ, ਪਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇਕੱਠਾਂ, ਰੈਲੀਆਂ/ਮੀਟਿੰਗਾਂ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਨਸਰੀ ਦੇ ਐਸਪੀ ਚਾਕਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਿਰ ਇਲਾਕੇ ਕੋਲ ਈਸਾਈਆਂ ਲਈ ਚਰਚ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ @ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਪਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜ @ਚ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 498-ਏ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਅੰਰਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੱਤਵਾਦ ਵਾਂਗ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ

ਲੰਘੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ-ਘੱਟ ਸੱਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਉੱਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਆਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਈ 'ਮਰਦ ਅਧਿਕਾਰ' ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਿਲਾ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ 'ਲਗਿਨ ਟੋਰਰ' ਭਾਵ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਤੰਕ ਮਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਸਰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗ਼ਿਰੇਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਬਹੁਮੁਖੀ' ਤੋਂ 'ਅਸਪੱਸ਼ਟ' ਸਨ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਆਇਆ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਤੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਐਨਾ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਨਸੀ ਗ਼ਿਰੇਜ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਦਲਾ

ਲੈਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਸ-ਸਹੁਰਾ ਇਸ ਜੋੜੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲਈ ਰੁਕੇ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਪਤਨੀ ਦੀ 86 ਸਾਲ ਦੀ ਸੱਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਾਧਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਚੱਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੱਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

'ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ', ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਜੋੜੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 'ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਤਣਾਅ ਮੁਕਤ ਸੁਹਾਗਰ' ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ 'ਬਿਲਕੁਲ ਖ਼ਤਮ' ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ?

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਨੂੰ 1983 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਦਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਮੱਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੇ ਕੋਈ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਗ਼ਿਰੇਜ਼ਦਾਰ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੋਰਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਦਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਗੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਮਤਲਬ ਹੈ - ਦਾਜ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ

ਧਾਰਾ 498 ਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ

ਅਪਰਣਾ ਭੱਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਕਸਰ ਐਂਡਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਂਡਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ 'ਪਰਿਵਾਰ ਬਚਾਉਣ' ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਪੁਲਿਸ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮੇਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਅਪਰਣਾ ਭੱਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਜੇ ਐਂਡਆਈਆਰ ਦਰਜ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਬਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, "ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਸ਼ਟਤੀ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ਼ਿਰੇਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਤੀ ਦੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਣ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਹਾਈ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ। ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਣਾ ਭੱਟ ਮੁਤਾਬਕ, "ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਸ਼ੱਦਦ ਬਦ ਦਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣੀ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਡਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਆਇਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਕਮੇਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ 'ਮਰਦ ਅਧਿਕਾਰ' ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਨਜੀਓ 'ਮੈਨਸ ਵੇਲਫੇਅਰ ਟਰੱਸਟ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਲਖਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ, ਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰੀਅਰਸ਼ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਖੋਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਲੋਕ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, "ਜੇਭਰ ਨਿਊਟਰਲ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪਤਨੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਘ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਸਰਥ ਦੇਵਤਾ ਮੁਤਾਬਕ, "ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਗ਼ਲਤ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ।" ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਪਰ 'ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ' ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ - ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਰ ਦਾ ਹੋਣਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਸਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੀ 2021 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 17 ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ। ਕਤਲ ਦੇ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਦਰ 42 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਈ ਮਰਦ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ "498 ਏ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲੇ ਝੂਠੇ ਹਨ।"

ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਝੂਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?

ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ੀਲਡ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਰਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਦਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਇੱਕ ਗ਼ਲਤ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਭ੍ਰਿਮੀਨਲ ਵਕੀਲ ਅਪਰਣਾ ਭੱਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅੱਖਾ ਹੈ।" ਜੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਹਰ ਦਿੰਦੀਰਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਤੰਕ' ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਾ ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਟਾਟਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਦੇ ਰਿਸੋਰਸ ਸੈਂਟਰ ਫ਼ਾਰ ਇੰਟਰਵੈਸ਼ਨ ਆਨ ਵਾਇਲੈਂਸ ਅਗੇਸਟ ਵੂਮੈਨ (ਆਰਸੀਆਈ-ਵੀਏਡਬਲਿਊ) ਦੇ ਸੰਯੋਜਕ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਦਰਜ 300 ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਝੂਠੇ' ਅਤੇ 'ਗ਼ਲਤਫਹਿਮੀ' ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, "498 ਏ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਪਿੱਤਰਸ਼ੰਤ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਪੁਲਿਸ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਂਗ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਹਕੀਕਤ

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗ਼ਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 498 ਏ ਦੇ ਗ਼ਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਏਡੀਜੀ ਡਾ. ਰੰਜਨ ਪ੍ਰਿਅਦਰਸ਼ੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ 498 ਏ ਬਹੁਤ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ, "ਝੂਠੇ" ਜਾਂ 'ਗ਼ਲਤਫਹਿਮੀ' ਨੂੰ ਆਪ ਬਣਾ ਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਝੂਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।"

ਇਹਨਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਰਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਇਹ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸਲਾਹ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਮਕਸਦ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰ ਤੋਂ ਹਿੰਸਾ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗ਼ਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਤੰਤਰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਟਾਲਸਟਾਏ ਦੀਆਂ 7 ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ

੦ ਅਨੁ : ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ

1. ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਿਆਰ

ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਸਨ। ਵੱਡਾ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ਛੇ ਸਾਲ ਦਾ। ਦੋਵੇਂ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਤੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸਨ। ਇਸਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਛੋਟਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ‘ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਸੋਚਦਾ ਹੈਂ ਬੇਟਾ?’ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਮਾਂ ਹੈ, ਬੇਟਾ ਬੋਲਿਆ।

2. ਅੰਨ੍ਹੇ ਦਾ ਦਿਮਾਗ

ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹਾ ਸੜਕ ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਲਟਣ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ। ਕਿਸੇ ਰਾਹ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਓਏ ਮੁਰਖ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਕੀ ਦਿਨ ਕੀ ਰਾਤ? ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਆਪ ਲਾਲਟਣ ਕਿਉਂ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ?’

ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਇਹ ਲਾਲਟਣ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਮੇਰਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ ਨਾ ਡੇਗ ਦਿੰਦੇ?’

3. ਲਾਲਚ

ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਲੰਘ ਰਹੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਬੇਟਾ, ਕਿਉਂ ਰੋ ਰਿਹਾ ਹੈਂ?’

ਬੱਚਾ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇ ਬੋਲਿਆ, ‘ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਗੁਪਿਆ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਹੈ।’

‘ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਆਪ ਲੈ ਇੱਕ ਗੁਪਿਆ।’ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁਪਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਬੱਚੇ ਨੇ ਗੁਪਿਆ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

‘ਆਦਮੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਹੁਣ ਕੀ ਹੋਇਆ?’

ਬੱਚੇ ਨੇ ਫੁਸਕਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, ‘ਜੇ ਮੇਰਾ ਗੁਪਿਆ ਨਾ ਗੁਆਚਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੋ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੇ।’

4. ਰਾਹ ਦੇ ਸਾਥੀ

ਦੋ ਦੋਸਤ ਕਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ @ਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਰੁਪਇਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਬੂਟੇ ਤੇ ਪਈ। ਉਹਨੇ ਝੱਟ ਉਹ ਬੂਟਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਵੇਖ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਬੂਟਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।’

ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਬਈ, ਇਹ ਨਾ ਕਹਿ ਕਿ @ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਬੂਟਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ @ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਰਾਹ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੂਖ-ਸੁਖ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਮੁਸੀਬਤ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਆਪਾਂ ਵੰਡ ਲਵਾਂਗੇ।’

ਇਸ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਮਿੱਤਰ ਬੋਲਿਆ, ‘ਦੋਸਤ, ਇਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਮੇਰਾ; ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਹ ਤੇਰਾ। ਮੇਰੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਮੇਰੇ, ਤੇਰੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਤੇਰੇ। ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਹਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ?’

ਦੂਜੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਠੀਕ ਹੈ ਬਈ, ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ।’

ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਅੱਗੋਂ ਚੱਲ ਪਏ। ਕੁਝ ਦੂਰ ਜਾਣ ਤੇ ਬੂਟੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਅੱਗ-ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਬੂਟਾ ਲੱਭਦਾ ਚੜ੍ਹੇ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਮਿੱਤਰ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਬੋਲਿਆ, ‘ਦੋਸਤ, ਆਪਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ।’

ਇਸ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮਿੱਤਰ, ਇਹ ਨਾ ਕਹਿ ਕਿ @ਆਪਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ, ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ @ਮੈਂ@ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਤੂੰ ਹੀ ਤਾਂ

ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਮੇਰੇ ਤੇ ਤੇਰੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਤੇਰੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਹਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ?’

5. ਪੇਂਡੂ ਦੀ ਅਕਲ

ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚੌਰਾਹੇ ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਪੱਥਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚਾ ਆਵੇਗਾ।

ਇੱਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੱਥਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਠੇਲੇ ਵਿੱਚ ਲੱਦ ਕੇ ਲਿਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੇ ਕਰੀਬ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੱਥਰ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਠੇਲੇ ਦਾ ਵੱਟਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤੇ ਲੱਦ ਕੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਥੇ ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਬੰਦਾ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ, ‘ਮੈਂ ਇਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।’

ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ?

ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ, ‘ਮੈਂ ਇਸ ਪੱਥਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਟੋਆ ਪੁੱਟਵਾਵਾਂਗਾ। ਉਸ ਵੱਡੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਸੁਟਵਾ ਦਿਆਂਗਾ। ਉਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਢਕ ਕੇ ਇਹਨੂੰ ਪੱਥਰ ਕਰਵਾ ਦਿਵਾਂਗਾ।’

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪਸੰਦ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪੇਂਡੂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਉਹਨੂੰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤਾਂ ਮਿਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੌ ਰੁਪਏ ਇਨਾਮ ਦੇ ਵੀ।

6. ਬਹਿਸ

ਰਾਹ @ਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਦੋ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਕਿਤਾਬ ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਕੌਣ ਲਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸਾਫਰ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਬਈ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਹਾਂ @ਚੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਕੀਹਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?’

‘ਪੜ੍ਹਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।’ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

‘ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਬਹਿਸ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ?’ ਰਾਹੀਂ ਲੜਾਈ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੰਜਿਆਂ ਵਰਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੰਘਾ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਕੰਘਾ ਫੇਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਵਾਲ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।’

7. ਭਾਰ

ਕੁਝ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੌੜਦਾ ਹੋਇਆ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘੋੜੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਹ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਪਰ ਘੋੜਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਮੁਰਖ ਕਿਤਾਂ ਦਾ! ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹੱਥ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ।’

ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੇਰਾ ਕੀ ਕਰੇਗਾ? ਘੋੜੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

ਉਹ ਤੇਰੇ ਤੇ ਭਾਰ ਲੱਦੇਗਾ, ਹੋਰ ਕੀ ਕਰੇਗਾ।

‘ਤਾਂ ਕੀ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ?’

ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀਹਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਦਾ ਹਾਂ?’

ਅਨੁ : ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ-151302

(ਬਟਿੰਡਾ) 9417692015.

ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਰੋਗ ਗਸਤ ?

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਧਾਇਕ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਆਰਟੀਆਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ 2009 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ 25,160 ਮਰੀਜ਼ ਆਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10,186 ਮਰਦ ਅਤੇ 14,974 ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਥਾਲਗ ਮਰੀਜ਼ ਸਨ। ਕੁੱਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ 2014 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 2.52 ਲੱਖ ਕੈਂਸਰ ਮਰਦ ਆਏ ਅਤੇ 1.45 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 65 ਵੀਸੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 35 ਵੀਸੀ ਮਰਦ ਸਨ। ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਣਨ ਅੰਗ ਤੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਖਾਂ, ਦਿਮਾਗ ਜਾਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵੇ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਪੱਟੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਿਲ੍ਹੇ ਹਨ ਮੁਕਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਬਟਿੰਡਾ, ਮਾਨਸਾ ਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ। ਬਹੁਤੇ ਕੈਂਸਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਗਜ਼ੀਨਜ਼ ਗਾਇਨ (ਜੋ ਕੈਂਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਐਫਲੋਟੋਕਸਿਨ ਐਮ 1, ਲਿਵਰ ਟੋਕਸਿਨ ਮਾਈਕਰੋਕੇਟਨਮੈਟ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਥੇਟਿਕ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਰੂਪੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖੁਸ਼ ਧਾਲੀਵਾਲ
8847227740

ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਜਾਂਚ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਲਵਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਗੰਧਲਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਸੈਨਿਕ, ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਅਤੇ ਸਿੱਕਾ ਵਰਗੀਆਂ ਜਹਿਰੀਲੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਹਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਪਰੇਅਰਾਂ, ਮਿਲਾਵਟੀ ਦੁੱਧ ਤੇ ਮਠਿਆਈਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਗਜ਼ੀਨਜ਼ ਗਾਇਨ (ਜੋ ਕੈਂਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਐਫਲੋਟੋਕਸਿਨ ਐਮ 1, ਲਿਵਰ ਟੋਕਸਿਨ ਮਾਈਕਰੋਕੇਟਨਮੈਟ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਥੇਟਿਕ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਰੂਪੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਹਿਰ ਘੋਲਿਆ ਕਿਸ ਨੇ? ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਹਿਰੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈਆਂ? ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਆਈਆਂ ਹਨ ਸਨਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਤੋਂ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਛੋਟੇ ਸਨਅਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦਾ ਗੰਧਲਾ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਿਆਂ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ (ਗੰਦਾ ਨਾਲਾ ਵੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗਾਇਨਾਂ ਗੰਧਲਾ ਪਾਣੀ ਬੋਝਾ ਬਹੁਤ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਪਾਣੀ ਅੱਗੇ ਸਤਲੁਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਧਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪਾਣੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨ ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਧੁੱਸ ਵਿੱਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਖਰਚਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੋਧਾ ਪਰ ਖਤਰਨਾਕ ਰਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੱਟ-ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਬੋਰ ਕਰਕੇ ਜਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਯੂਐਸ ਏ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਮੁਜਰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਜਹਿਰੀਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਰੂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ

ਹੈ। ਇਹ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੀ ਜਦੋਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੇਠਲੇ ਪੀਣਯੋਗ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਣੀ ਗੰਧਲਾ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਇਸਦੇ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵੇਚ-ਵੇਚਕੇ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਵੱਲੋਂ ਦਰਿਆਵਾਂ, ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਦੇ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਰਥਿਕ, ਬੋਤਲਬੰਦ ਮਿਨਰਲ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦਾ ਗੋਰਖਪੰਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਰਥਿਕ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੋਗਗ੍ਰਸਤ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪ-ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 5000 ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਪਿੰਡੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਉੱਪ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਿਹਤ ਕਮੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2950 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1336 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ 30,000 ਪਿੰਡੇ 1 ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 2-3 ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 432 ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 80,000 ਪੇਂਡੂ ਜਾਂ 1,20,000 ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਬਾਦੀ ਪਿੰਡੇ 1 ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮਾਰਡ ਡਾਕਟਰ, 2-3 ਆਮ ਡਾਕਟਰ, ਅਪ੍ਰੈਨਟਿਸ ਬੀਏਟਰ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 25 ਬਿਸਤਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚਾ ਆਪ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਰਟੀਆਈ ਮੁਤਾਬਕ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 600 ਮਾਰਡ ਡਾਕਟਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਾਣੀ ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 4 ਡਾਕਟਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅਭੱਜੇ ਸਿਰਫ਼ 5 ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਮੱਦਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ 30 ਵੀਸੀ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ 15 ਵੀਸੀ ਸਿਹਤ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਡਾਕਟਰ ਪਰਚੀ 'ਤੇ ਦਵਾਈ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ ਤੇ ਅਧਿਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਬਲਦਿਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਡੇਰਿਆਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਹਥੇਲਾ ਆਦਿ ਵੀ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ਾ ਅਕਸਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਮੀ ਹੈ। ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਦੀ ਫੋਕੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਅਜੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਮੁੱਢਲਾ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੁਹਿਰਦ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ 500 ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਬਣਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ 75 ਹੀ ਨਵੇਂ ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ 'ਤੇ ਰੰਗ-ਰੋਗਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਲੀਪਾ-ਪੋਚੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਦੇ ਰੰਗ-ਰੋਗਨ 'ਤੇ ਹੀ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਫੋਕੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਉੱਤੇ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹਰ ਭੂਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਭ ਵਧੇ, ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨ ਅਣਆਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਫੋਕੀ ਪ੍ਰਚਾਰਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਪੱਟ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇਖੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਹੱਕ ਨੂੰ ਹਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜੱਦ-ਜਹਿਦ ਛੱਡਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੀ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨੇ ਪੱਥਰ ਚੋਂ ਰੱਬ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਜਦ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਇੱਕਤਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮ ਖਿਆਲੀ ਦੂਰ ਅੰਦੋਲੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਇਕਤਰ ਕੀਤੀ। ਭਗਤ ਨਾਮੀ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਖਤ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਕਸਵੱਟੀ ਰਖੀ, ਜੋ ਬਾਣੀ ਇਸ ਕਸਵੱਟੀ @ਤੇ ਖਰੀ ਉਤਰੀ ਉਹ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਉਹ ਕਸਵੱਟੀ ਸੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਦਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਕਰੀ। ੧। ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਸਾਕਤ ਫਿਰਤਾ॥ ਨੀਰੁ ਬਿਰਲੇ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮਰਤਾ॥ ਰਹਾਉ॥ ਜਿਸ ਪਾਹੁਣ ਕਉ ਠਾਕੁਰ ਕਰਤਾ॥ ਉਹ ਪਾਹੁਣ ਲੈ ਉਸ ਕਉ ਭੁਝਤਾ॥੨॥ ਗੁਨਗਗਾਹੁ ਲੂਣੁ ਹਰਾਮੀ॥ ਪਾਹੁਣ ਨਾਵ ਨ ਪਾਰਗਿਰਾਮੀ॥ ੩॥ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਜਾਤਾ॥ ਜਲ ਬਲ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਨ ਬਿਧਾਤਾ॥ ੪॥ (ਸੂਰੀ ਮ:੫,੧੧੬੦)

ਜੇ ਪਾਥਰ ਕਉ ਕਹਤੋ ਦੇਵਾ॥ ਤਾ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਹੋਵੈ ਸੇਵਾ॥ ਜੇ ਪਾਥਰ ਕੀ ਪਾਈ ਪਾਇ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਘਾਲਿ ਅਜਾਈ ਜਾਇ॥ (ਮ:੫)

ਨਾਵਹਿ ਧੋਵਹਿ ਪੁਜਹਿ ਸੇਲਾ, ਬਿਨ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਾ॥ (ਰਾਮਕਲੀ ਮ:੧)

ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰ ਨ ਪੂਜਉ ਮਝੈ ਮਸਾਣ ਨ ਜਾਈ॥ (ਮ:੧)

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਤ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਤ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਪਥਰ ਪੂਜਾ ਮਨਾਤ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਨੂੰ ਪਥਰ @ਚੋਂ ਰਬ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਮਲ ਜ਼ਰੀ ਉਹ ਪੈਂਦੇ ਹਨ :-

- ਜੇ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ @ਚ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸਾ ਹੋਈ ?

- ਕੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਰਖਣ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਉਲਟ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ?

- ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੀ ਵੀਚਾਰ ਹਨ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਬਾਰੇ

ਆਉ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਲਭਣ ਲਈ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਤੇ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾਵੇਂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੀਏ ;

ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ (ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ) ਦੇ ਪੰਨਾ ੬੭੩ਤੇ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਟਾਂਕ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਧੁਆਨ ਪਿੰਡ ਵਿਚ (ਜੋ ਦਿਉਲੀ ਤੋਂ ੨੦ਮੀਲ, ਰਾਜਸਥਾਨ) ਸੰਮਤ ੧੪੭੩ ਵਿਚ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਵਿਦਿਆ ਬਾਬਾ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਤੋਂ ਕਾਸ਼ੀ ਜਾ ਕਿ ਲਈ। ਆਪ ਦਸਾਂ ਨਹੀਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਰਬੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਲਥਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲੇਖ ਹਨ; ਦੋ ਆਸਾ ਰਾਗ @ਚ ਤੇ ਇਕ ਧਨਾਸਰੀ @ਚ।

ਜੋ ਗਲ ਅਸੀਂ ਵੀਚਾਰਨੀ ਆ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਸਭਾਕਾਬਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ -ਦਸਵੀਂ ਵਾਰ ਦੀ ਤੇਰਵੀਂ ਪਉੜੀ- ਦੇ ਗਲਤ ਅਰਥ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਪੂਜਕ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੈ ਵੀਚਾਰ ਨੂੰ ਅਗੇ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਇਸ ਪਉੜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੀਏ ਤੇ ਵੀਚਾਰੀਏ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਪਥਰ ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਹੋਰ :-

ਬਾਹਮਣ ਪੂਜੇ ਦੇਵਤ, ਪੰਨਾ ਗਉ ਚਰਾਵਣਿ ਆਵੈ॥ ਪੰਨੇ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤੁ ਏਹੁ, ਪੁਛੈ ਬਾਹਮਣੁ, ਆਖ ਸੁਣਾਵੈ॥

ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ, ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵੈ॥ ਪੰਨਾ ਕਰਦਾ ਜੋਦੜੀ, ਮੈ ਭਿ ਦੇਹ ਇਕ, ਜੋ ਤੁਧ ਭਾਵੈ॥

ਪਥਰ ਇਕ ਲੇਪਟਿ (ਪਲੇਟਿ) ਕਰ, ਦੇ ਪੰਨੇ ਨੇ, ਗੈਲ ਛੁਡਾਵੈ॥ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਨਾਵਲਿ ਕੈ, ਛਾਹਿ ਰੋਟੀ ਲੈ ਭੋਗੁ ਚੜਾਵੈ॥

ਹਥਿ ਜੋੜਿ ਜੋੜਿ ਮਿਨਤਿ ਕਰੈ, ਪੈਰੀ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤ ਮਨਾਵੈ॥ ਹਉ ਭੀ ਮੁਹੁ ਨ ਜੁਠਾਲਸਾਂ, ਤੂ ਰੁਠਾ ਮੈ ਕਿਹੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ॥

ਗੋਸਾਈ ਪਰਤਖ ਹੋਇ, ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ, ਛਾਹਿ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ ?ਭੋਲਾ ਭਾਉ ਗੋਬਿਦ ਮਿਲਾਵੈ॥ (ਵਾਰ ੧੦ ਪਉੜੀ ੧੩)

ਹੁਣ ਇਸ ਪਉੜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਸ਼ਰਾਮਾਂ ਸਹਿਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ

ਬਾਹਮਣ ਪੂਜੇ ਦੇਵਤ :- ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਵਲੋਂ ਪੱਥਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਖਾਣਾ ਮੰਗ ਕੇ।

ਪੰਨਾ ਗਉ ਚਰਾਵਣ ਆਵੈ :- ਪੰਨਾ ਜੀ ਕਿਰਤੀ ਹਨ ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਦੁਧ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਨੇ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤ ਏਹ :- ਪੰਨਾ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਚ ਪਾਏ ਪਥਰਾਂ ਦੇ ਡਰ ਤੇ ਇਸ ਆਸਰੇ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਭਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ

ਪੁਛੈ :- ਪੰਨਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਇਸ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋ ਜੋ ..

ਬਾਹਮਣ ਆਖ ਸੁਣਾਵੈ :- ਤਾਂ ਪੰਡਿਤ ਧਨੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ..

ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ :- ਪੰਨਾ ਜੀ ਜੋ ਇਸ ਠਾਕੁਰ (ਪਥਰ) ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਨਾ ਫਿਰ ਇਹ ਠਾਕੁਰ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕਿ ...

ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲ ਪਾਵੈ :- ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ

ਪੰਨਾ ਕਰਦਾ ਜੋਦੜੀ :- ਪੰਨਾ ਜੀ ਆਪਣਾ ਲਗੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮੇਰਾ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ (ਇਥੇ ਗਲ ਵਿਅੰਗ ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)

ਮੈ ਭਿ ਦੇਹ ਇਕ :- ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਿਲਾਵੇ

ਜੋ ਤੁਧ ਭਾਵੈ :- ਜੋ ਤੂੰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ...

ਪਥਰ ਇਕ ਲਪੇਟ ਕਰ :- ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਪੱਥਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਕਪੜੇ @ਚ ਲਪੇਟ ਕੇ

ਦੇ ਪੰਨੇ ਨੇ :- ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਗੇ ..

ਗੈਲ ਛੁਡਾਵੈ :- ਤੇ ਆਪਣਾ ਪਿਛਾ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਗੇ

ਜਗ੍ਹਰੀ ਨੇਟ :- ਜਦ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਪਥਰ ਲਪੇਟਿਆ ਤਾਂ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਕਿ

ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਭੋਗ ਲਾਉਣਾ ਹੈ, ਬਸ ਆਹ ਭੋਗ ਵਾਲੀ ਗਲ

ਤੋਂ ਭਗਤ ਪੰਨੇ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਾਸ ਉਪੇੜ ਦਿਤਾ; ਪਾਠਕ ਜਨ ਹੁਣ ਬੜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਵੀਚਾਰ ਨੂੰ ਪੜਣ

ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਨਾਵਲਿ ਕੈ :- (ਪੰਨਾ ਜੀ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਪਾਠਕ ਦੀ ਪਕੜਦੇ ਸਗੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਉਸਦਾ ਪਾਸ ਲਾਉਣ ਲਈ) ਪੰਨਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਤੂੰ ਰੋਜ਼ ਇਹਨਾਂ ਪਥਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋ ਕਿ

ਛਾਹਿ ਰੋਟੀ ਲੈ ਭੋਗ ਚੜਾਵੈ (ਵ ਦੀਆਂ ਦੁਲਾਵਾਂ ਤੇ ਬਿੱਦੀ ਲਾਉਣੀ ਹੈ) :- ਪੰਡਿਤਾਂ ਤੂੰ ਰੋਜ਼ ਪਥਰ ਨੂੰ ਲਸੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਭੋਗ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦਾ

(ਅਸਲ ਚ ਤੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਖ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਪਥਰ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਤੂੰ ਭੋਗ (ਖਾਣ) ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਮੈਂ ਦਾਦਾ

ਹਿਥਿ ਜੋੜਿ ਮਿਨਤ ਕਰੈ (ਰ ਦੀਆਂ ਦੁਲਾਵਾਂ ਤੇ ਬਿੱਦੀ ਲਾਉਣੀ ਆ) :- ਪੰਡਿਤਾਂ ਤੂੰ ਹਥ ਜੋੜ ਕਿ ਇਸ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਮਿਨਤਾਂ ਕਰੋ ..

ਪੰਨੇ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤ ਏਹ :- ਪੰਡਿਤਾਂ ਤੂੰ ਹਥ ਜੋੜ ਕਿ ਇਸ ਪੱਥਰ ਦੇ ਹਦ ਦਰਜੇ ਤਕ ਤਰਲੇ ਕਢੇ ..ਇਹ ਹੀ ਬਸ ਨੀ ਸਗੋਂ ..

ਹਉ ਭੀ ਮੁਹੁ ਨ ਜੁਠਾਲਸਾਂ :- ਤੂੰ ਪੰਡਿਤਾਂ ਇਸ ਪਥਰ ਅਗੇ ਖੜ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ

ਅੰਨ ਦਾ ਦਾਣਾ ਨੀ ਖਾਣਾ ਕਉਹਿਕਿ

ਤੂੰ ਰੁਠਾ :- ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ (ਪੱਥਰ) ਜੀ ਰੁੱਸ ਗਿਆ ਹੈ

ਮੈ ਕਿਹੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ :- ਤੂੰ ਪੰਡਿਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਹਿ ਦੇਂਦੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਕੀ

ਗੋਸਾਈ ਪਰਤਖ ਹੋਇ ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ ਛਾਹਿ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ ?:-ਕੀ ਇਸ ਪਥਰ ਚ ਰਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕਿ ਤੇਰੇ

ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਕ ਲੈ ?ਬੋਲ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕੀ ਰਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜੂ

ਪੰਨਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਕਿਉਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਖ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਬਹਾਨਾ ਠਾਕੁਰ (ਪਥਰ) ਨੂੰ ਭੋਗ ਲਵਾਉਣ ਦਾ ਪਰ ਖਾਣਾ ਕੌਣ ਹੈ ?ਸ਼ਰਮ ਕਰੋ ਪੰਡਿਤ

ਜੀ ਰਬ ਇਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨੀ ਮਿਲਦਾ।

ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਗੇ ਪੰਡਿਤ ਨਿਰਤਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ

ਫਿਰ ਰਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਮਝਾਇਆ

ਭੋਲਾ ਭਾਉ ਗੋਬਿਦ ਮਿਲਾਵੈ॥

ਭੋਲਾ :- ਨਿਰਸਾਵਰਥ (ਅੰਗੁਣਾ ਰਹਿਤ ਸੁਭਾਉ) ਭਾਉ :- ਪ੍ਰੇਮ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ

00971504977026

ਗੋਬਿਦ :- ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮਿਲਾਵੈ :- ਮਿਲਦਾ ਹੈ

(ਉਪਰੋਕਤ ਪਉੜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਮੈ ਪਦ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਰੂਪ @ ਚ ਕੀਤੇ)

ਸੋ ਉਪਰੋਕਤ ਵੀਚਾਰ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਿਟਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਬਾਬਾ

ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਦਾ ਮੰਤਰਨਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਖੰਡਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋ ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ

ਪਉੜੀ @ਚੋਂ ਕਿ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂਗੁਣਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਪਥਰਾਂ

ਆਉ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨੀ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿੱਥ ਹੋਈ ਉਹ ਆਪ ਫਰਮਾਉਂਦੇ

ਹਨ :-

ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਗੁਰਹਿ ਧਨੁ ਦੀਆ ਧਿਆਨੁ ਮਾਨੁ

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਮਅਕਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾਈ

ਕਈ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਗੋ ਲੈਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲੁਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਵੀ ਵੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸੰਨ 2000 ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਭ ਭਵੀਜ਼ਨ ਪਾਇਲਟ (ਪੁਲਿਸ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੰਨਾ) ਵਿਖੇ ਬਤੌਰ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ।

ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪੁਲਿਸ ਟਰੇਨਿੰਗ ਅਕੈਡਮੀ ਫਿਲੌਰੇ ਵਿਖੇ ਦਿਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਚੱਲਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਨੀਮੈਨਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਕੋਰਸ ਬਹੁਤ

ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਵਧੀਆ ਖਾਣਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ

ਬੈਚਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ

ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਆਇਆ ਪੰਗਾ ਸਿੰਘ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ) ਨਾਮ ਦਾ ਵਿੱਲ ਅਫਸਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ

ਪਾਠਕੋਟਾ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੰਗੋਬਾਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ ਤੇ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਤੱਕ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੁੱਸਮ

ਗੁੱਸਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੋਹਾਲੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ

ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾ ਸਕਾਂ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ

ਦਾ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੰਗਾ ਸਿੰਘ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪਠਾਨਕੋਟ

ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਿਪਸੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦਾ

ਤੇਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਮੋਹਾਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੂੰ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਤੋਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ

ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾਹ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਗੰਨਮੈਨ ਇਹ

ਕਹਿ ਕੇ ਪਾਇਲਟ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਆ ਜਾਇਓ ਤੇ ਖੁਦ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ

ਲੱਗ ਪਿਆ। ਚਲੇ ਵਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਦੇ ਮੋਹਾਲੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਸੁੱਖੀ

ਸਾਂਝੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਫਿਲੌਰੇ ਵੱਲ ਚੱਲ

ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨੀਲੋਂ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼

ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਕਾਰੀ ਵੱਡਾ ਨਾਕਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸਮਗਲ

ਦੇ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਚੈੱਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ

ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਪੱਛਮੀ ਸੀਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਲੋਕ ਉਥੋਂ ਸ਼ਰਾਬ

ਲਿਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਵੇਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ

ਵੇਖ ਕੇ ਕਲ੍ਹ ਤੋਂ ਚੁੱਪ ਬਾਹ ਬੈਠੇ ਪੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੰਗਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੀੜਾ

ਕੁਲਬਲਾ ਉੱਠਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ

ਅਸੀਂ ਵਰਦੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ

ਗੰਨਮੈਨ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੌਲਦਾਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਲੀਮੀ

ਨਾਲ ਡਿੱਗੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੀਟ ਦੇ ਥੱਲੇ ਲੱਗੀ ਕਿੱਲੀ ਨੂੰ

ਪਿੱਛ ਕੇ ਡਿੱਗੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਪੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

ਮਨ ਏਕ ਮਏ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਾਨੀ ਸੁਖ ਜਾਨਿਆ॥

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਨ ਮੁਕਤਿ ਭਏ॥ ੩॥

ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ ਸਮਾਨੀ ਜਾ ਕਾ ਅਫਲੀ ਪੁਭ

ਪਹਿਚਾਨਿਆ॥ ਪੰਨੇ ਧਨ ਪਾਇਆ ਧਰਣੀਧਰ

ਮਿਲਿ ਜਨ ਸੰਤੁ ਸਮਾਨਿਆ॥ (ਆਸਾ :੪੮੭)

ਕਹੈ ਧਨਾ ਪੂਰਨ ਤਾਹੂ ਕੋ ਮਤ ਰੋ ਜੀਅ ਭਰਾਹੀ॥

(ਆਸਾ :੪੮੮)

ਉਪਰੋਕਤ ਰਚਨਾ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ

ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਉਹ ਖੁਦ ਮੰਨ ਰਹੇ ਆ ਕਿ

+ਪੰਨੇ ਧਨ ਪਾਇਆ ਧਰਣੀਧਰ ਮਿਲਿ ਜਮ ਸੰਤੁ

ਸਮਾਨਿਆ- ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ

ਮਿਲੀ ਸੋਝੀ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਸਮਝਾ ਦਿਤੀ ਕਿ ਰਬ

ਜੀ ਤਾਂ ਹਰ ਜਗਾ ਮੌਜੂਦ ਹਨ -ਕਰੋ ਪੰਨਾ ਪੂਰਨ

ਤਾਹੂ ਕੋ ਮਤ ਰੋ ਜੀਅ ਭਰਾਹੀ+

ਸੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਿੱਥ ਕੇ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਰੱਬ

ਪੱਥਰ @ਚੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ;ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ

ਦੁਆਰਾ ਭੂਨੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ

ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਬਾਬਾ (ਭਗਤ) ਬਾਣੀ

ਸਟੀਕ ਭਾਗ ੧ ਪੜ੍ਹੋ ਪ੍ਰ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ)

ਹੁਣ ਤਕ ਅਸੀਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ

ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ @ਚੋਂ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿਤਾ

ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਪੱਥਰ

@ਚੋਂ ਰਬ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿੱਥ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਪਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ

ਰਵਾਂਗੀ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ

ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਕਿ ਬਾਬਾ

ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ; ਇਸ @ਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕ ਨੀ ਕਿ

ਪੱਥਰ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੀ ਬਾਬਾ

ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਚੁਕੀ

ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਬਾ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ

ਨਿਠਣਾ ਕਰਕੇ ਦਸਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਪੰਨਾ

ਜੀ ਨੂੰ ਰਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿੱਥ ਹੋਈ ;

ਗੋਬਿਦ ਗੋਬਿਦ ਗੋਬਿਦ ਸੰਗਿ ਸੰਗਿ ਮੁਖ ਲੀਖਾ॥

ਆਥ ਦਾਮ ਕੋ ਡੀਪਰੋ ਹੋਇਦਿ ਲਾਖੀਣਾ॥

੧॥ਰਹਾਉ॥

ਬੁਨਨਾ ਤਨਨਾ ਤਿਆਗਿ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ ਕਬੀਰਾ॥

ਨੀਚ ਕੁਲਾ ਜੋਲਾਰਾ ਭਇਦਿ ਗੁਨੀਜ ਗਹੀਰਾ॥ ੧॥

ਰਵਿਦਾਸ ਢੁਵੇਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ ਤਿਆਗੀ

ਮਾਇਆ॥ ਪਰਗਟ ਹੋਆ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰ ਦਰਸ਼ਨ

ਪਾਇਆ॥ ੨॥

ਸੈਨ ਨਾਈ ਭੁਭਕਾਰੀਆ ਉਹ ਘਰ ਘਰ ਸੁਨਿਆ॥

ਗਿਰੇ ਵਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਗਤਾਂ ਮਹਿ ਗਨਿਆ॥

੩॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੇ ਜਾਟਰੇ ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ॥

ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤੱਖਿ ਗੁਸ

ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਦਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਧਿਆਪਕ

ਇੱਕ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ, ਗਿਆਨਵਾਨ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਗੁਹਿਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਪ ਕ੍ਰਿਰਿਆ ਉਸਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਪੇ, ਆਲਮਾ ਦੁਆਲਾ, ਸਮਾਜ ਅਧਿਆਪਕ ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਕੋਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਪ ਕ੍ਰਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਪਾਰਸ ਵਾਂਗਰ ਆਪਣੀ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਛੂਹ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਨੌਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਸ਼ਕਾਰ ਜੇਤੂ ਮਾਲਮਾ ਯੂਸਫਜ਼ਾਈ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ One book, one pen, one child and one teacher can change the world.” ਭਾਵ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ, ਇੱਕ ਪੈਨ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਕਿੰਨਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੈ ਇਹ ਉਸਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉਸਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਸਮਾਜ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਸਿੱਖਿਅਕ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋਕਰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਵਰਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਨੁਨਰਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ ਹਨ,ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਉਹ ਦਿਵਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਜਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬੱਤੀ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੂਪੀ ਹੋਰ

ਗਰਕੀਰਤ ਕੌਰ
9779118066

ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਨ ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਧਿਆਪਕ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣ ਭਰੇ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਦਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਅਰਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਵਾਸ ਫੱਧਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ

ਆਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੇ ਵੱਜੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਅਤੇ ਕੋਮਲ ਵਿਵਹਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਆਦਰ ਫ਼ੂਜ਼ੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਅਣਕਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਜਾ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਹੀ ਵਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁਲਾਖ਼ਿਮਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ

ਸਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸਰਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਾਹਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੋਇਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਮੌਜ਼ਲ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤੀ ਨਾ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਿੱਤਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਕਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੋਨਾਂ ਦੀ

ਸਹਾਨਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਦੇਵ ਰਹਿੰਦਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਦਾਗਦਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਟਮਾਰ ਜਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ, ਅਤੇ ਮਰਦ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਆਮ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਾਣ ਮਹਿਫਾਤਾ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਵਾਪਰਨ।

ਜੇਕਰ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੁਖਾਲਾ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਪੂਰਵਕ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖਣਾ ਸਿਖਾਉਣਾ ਪਾਕਿਅਰਾ ਵੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ, ਨਿਮਰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ

[illegible]

ਚਿੱਟੇ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਦੇ ਹੋਣਗੇ ਹਰੇ

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 200 ਕਿਲੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੀਰੋਇਨ ਫੜੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਕੜੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਜੱਗ ਸਾਹਿਬ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਖੋਪਾਂ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਚੱਕੀ ਛਾਪੀ ਲੱਘ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੱਜਦੀ। ਉਹੀ ਗੱਲ ਇਥੇ ਬੁਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਕੋਲ ਖਾਣ ਲਈ ਆਣਾ ਦਾਣਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਖਾਣਾ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਹੱਥ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਚਿੰਟਾ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੀਟਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਾਣ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਪਲ ਇਲਕਦੇ ਹੀ ਪੁੜੀਆਂ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਰੋਆਟੀ ਟਿਕੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕਕਾਇਲ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਹੱਦਿਆਂ ਹ। ਏਨਾ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੱਕ ਰਿਹਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਹੀ ਉਲਾਹ ਦੀ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਭਲਮਾਨਸੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਰ ਮਾਪੇ ਇੜਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਇੜਕਦੇ ਫਿਰ ਉਹ ਘਰ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤਾਂ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਏਨਾ ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੀ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ ਵਿੱਚ ਅਗੇ ਲੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੁੰਡੇ ਚਿੱਟੇ ਨੇ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 25-30 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਭਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਣੇ ਇਸ ਦੇ ਘੋਰੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਆਣੇ। ਇਹੀ ਹੀ ਅੱਲੜ੍ਹਾ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਕੇ ਇੱਕ ਗੱਲੀ ਵਾਂਗੂੰ ਵੱਜਦੇ ਹੁਣਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅੱਲੜ੍ਹਾ ਪਣੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਐਵੇਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ

ਗੁਆ ਬੈਠੇ - ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਤਾਂ ਚਿੰਟੇ ਤੋਂ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਚਿੰਟੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਪਰ ਹਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਚੇਲ੍ਹਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣੀ ਸਾਡੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਉਹ ਤਾਂ ਪਸ ਪਸਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਲਈਏ ਇਨ੍ਹਾ ਦੀ ਬੇਬੇਰਾ ਹੈ ਅੱਗਾ ਦੌੜ ਤੇ ਪਿੱਛਾ ਚੱਢ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਲੁਧੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੱਜੇ ਪੱਥੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੇ ਜਿਹਨਾਂ ਘਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਤੇ ਚਿੰਟੇ ਦਾ ਕਾਲਾ ਪਰਿਛਾਵਾਂ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਘਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਖੰਡਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜ਼ੀਅਤ ਲਗਾ ਜ਼ੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਈ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਮੌਤ ਦੀ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਸਰਿਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਆਮ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਨਜ਼ੇ ਤੇ ਸੁਧਾਰਗੀ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖਤ ਸਜਾਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਆਪ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੋਚਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਚਿੱਟਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਦੇ, ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂਦੀਆਂ ਤੇ ਮਾਪੇ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੀ ਦਲੀਲਕਾਰ ਹੋ ਹੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜੋ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਦਲੀਲਾਂ ਵਾਲੀ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ
ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 7589155501

ਮੇਰਾ ਅਨੁਭਵ ਧੁਨ ਮਹਿ ਧਿਆਨੁ

ਮਨ ਦੇ ਪਾਰ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਇੱਕ ਧੁਨੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਾਈਬਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਰਤ ਦੇ ਕੰਨਾਂ, ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਾਭੀ ਭਾਵ ਧੁਨੀ ਤੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦਾ ਟਿਕਾਉ ਬਣ ਕੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਗਦੇ ਮਨ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਧੁਨ ਉਹ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂ ਤੇ ਟਕਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਧੁਨ, ਜਾਂ ਤੇਜ਼ ਜਵਾਣ ਦਾ ਦਰੱਖਤ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਰਿ ਜਾਣ ਨਾਲ ਨਿਕਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਹ, ਉਹ ਧੁਨੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਘੰਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਗੂੰਜ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂ ਕਦੇ ਕਿਤੇ ਸਮਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਧੁਨੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਲੋਥੇ ਅਭਿਆਸ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ ਪਰਮਾਰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪਾਉਣਾ। ਮਿਹਨਤ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੇਨ ਲਓ ਟਿਕੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਦੂਹਰੇ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਟਿਕ ਟਿਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਨ ਉਚਾਟ ਪੁੱਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਥੋਂ ਆ ਰਹੀ। ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਸਾਡੀ

ਨੀਂਦ ਵੀ ਉੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਧੁਨ ਜਾਂ ਖੜਕੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਚਿਰ ਬੇਆਰਾਮ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਧੁਨ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਮਰਨ ਤੱਕ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਸੀਂ ਅਵੇਸਲੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਅਨੇਕਾਂ ਮੱਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੰਗਲਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਆਦਿ ਇਕੱਠੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸਾਧਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਡਟਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਮੈਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਆਈ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਮਜ਼ਹਬ, ਫਿਰਕੇ, ਰੰਗ ਨਸਲ, ਗਰੀਬੀ ਅਨੀਰੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸਭ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਲੋੜ ਹੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸੁਖਤਾ ਦੀ, ਮੈਂ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਕਲ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਡੋਰੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਗਰੀ ਬਾਬੇ ਦਾ ਸੇਵਕ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਭਿਆਸੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਦੁਰਦਰਸ਼ਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਕੇ ਕਿਆ ਪੱਖੀ ਤੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਜਾਨ ਟਕਦਾਰ

ਰਿਹਾ ਬੜਾ ਚਿਰ, ਫਿਰ ਜਦ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਇਸ ਵੱਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੱਕ ਟੁੱਟ ਲੰਬੀ ਉਡੀਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਰਸ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਪੁਸ਼ੋ ਧਿਆਨਿਆਂ ਇੱਕੋ ਮੱਤ ਤੋਂ ਫਿਰ ਸਭ ਠੀਕ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਵਿਆਪਕ ਮਨੁੱਖ ਧਰਵੈਂਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਸਭ ਜਾਣ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸਮਝ ਨਾ

ਪੱਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ
4658-21417

ਸਕਿਆ, ਤਾਂ ਜਨਮਾਂ ਚ@ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਮਨੁੱਖ+, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਰਹਿਬਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਸਤਿ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰੋ, ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ ਕਰਿਆ ਹੋਵੋ। ਇਹ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਢੁੱਘਾ ਰਹੱਸ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਾਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗਵਾਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੂਤਰ ਲੱਭ ਪਵੇ। ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਭਟਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ।। ਜਦੋਂ ਚਾਹੁੰ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੇ ਅੱਧਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ+, ਸਾਰੀ ਸ਼ਿਸ਼ਤੀ ਉਸ ਧੁਨ ਦੀ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ,ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਹ ਹੈ +ਮਿਤਕ+, ਉਹ ਨਾਦ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਨੇੜੇ ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਹੈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਹੋ ਤੱਥ ਰਿਹਾ+, ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ ਨਿੱਠੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ,ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਇਹ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮੱਤ ਹੈ। ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਧੰਦਾ ਬਣਾ

ਆਪ ਮੰਛੀ ਬਣ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
ਮਨੁੱਖ ਅੱਜ ਚੰਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਹੁਣ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿੱਤ ਲੈਣ ਲਈ
ਉੱਤਾਵਲਾ ਪਰ ਹੈ ?

ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਹਨੇਰਾ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਿਆ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਸ਼ਾਂਤ ਫਿਰ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਧੁਨੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਰੀ ਅਰਾਮ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਈਏ।

ਜਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਕੋਂ ਟੁੱਟੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ
ਨੀਂਦ ਦੀ ਆਗੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਦੇ ਦੱਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ
ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ
ਸਾਡੇ ਰਹਿਬਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਜੇ ਇਸ
ਰਸਤੇ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਹਨ। ਆਉ ਅਵੇਲੋਨ ਨਾ ਹੋਈਏ ਇਸ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਧੁਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਟਿਕਾਈਏ ਤੇ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣੀਏ। ਕਿਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝਾਪ ਨੂੰ ਜਾਵੇ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਗੀਰਾ ਸਿੰਘ
ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 94658-21417

ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਥਾਂ ਦਿਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਖੁਦ ਵੀ ਇਕ ਬਿਤਰਹੀਨ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ 5 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮਨਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 5 ਸਤੰਬਰ 1888 ਨੂੰ ਚੇਨਈ ਦੇ ਲੱਗਪਗ 200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਉੱਤਰ : ਪੱਛਮ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਤਿਰੂਤਾਣੀ 'ਚ ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਵੀਰਾ ਸਵਾਮੀ ਸਰਵਪੱਲੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀਤਾ ਤਾ ਸੀ। ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਨ ਅਤੇ ਤਿਰੂਤਾਣੀ ਕਸਬੇ ਦੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਾਧਾਰਣ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਡਾ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੰਤਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਭਰਾ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਾ

ਆਉ ! ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ

ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦਾ ਗਰ ਦਸੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਾ ਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕੰਮ ਮੋਮਬੱਤੀ ਵਾਂਗ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੰਡਣਾ ਹੈ। ਨੌਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਣ ਝਾੜਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਰ ਗੱਲ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੇਵਲ ਅਧਿਆਪਕ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਆ ਕੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਕੋਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ, ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਪਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡਾ. ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ

ਤਿਆਰ ਰੱਖੇ। ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਤਿਆਗ ਕਰਨ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣ।

ਲੋੜ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣ

ਦੀ ਅੱਜ ਨਸੇ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਮਾਪੇ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵਪੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਰਹੇ ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਬਣੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ।

ਆਦਰਸ਼ ਅਧਿਆਪਕ ਡਾ ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ

ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਰ ਸਾਰਵਰਕਰ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੰਨ 1902 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚੰਗੇ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜੀਫਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਲਾ ਫੈਕਲਟੀ ਦੀ ਬੇਚਲਣ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਲਾਸਫੀ 'ਚ ਪੋਸਟਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਮਦਰਾਸ ਰੈਜੀਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਲਜ 'ਚ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਗਏ। ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਘੱਟ ਉਮਰ 'ਚ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੇ। 1903 'ਚ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ 10 ਸਾਲ ਸੀ। ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੰਤ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ। 1967 ਦੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 'ਚ ਬਿਤਾਏ। ਉਹ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਡਾ. ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ 1989 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਚ ਲਿਖਣਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਐਸ ਗੋਪਾਲ ਨੇ 1952 'ਚ ਨਿਊਯੋਰਕ 'ਚ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ ਫਿਲਾਸਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੇਠਾਂ ਇਕ ਲੜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੁਦ ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਕਦੇ ਭੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਲੋਹਾ

ਮੰਨਵਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਣ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ। 1952 ਤੱਕ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪਦ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। 1962 'ਚ ਰਜ਼ਿਦਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਰਜ਼ਿਦਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਾਫੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ। 1967 ਦੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਉਚੇਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾ. ਰਜ਼ਿਦਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਮਹਾਨ ਫਿਲਾਸਫਰ ਅਦੇ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਵ ਉੱਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 1995 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਟੈਂਪਲਟਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਗੈਰ ਇਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੀ ਕਾਰਗਰ ਮੰਨਦੇ

ਸਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਧਾਰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਜਗਤ 'ਚ ਬਹੁਤ ਭੂਲਣ ਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਫਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1975, ਨੂੰ ਡਾ. ਆਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਲੰਮੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਜਗਤ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕੇਹਾ ਦਾਨ

ਏਨੇ ਦਰੱਖਤ ਕਿਉਂ ਵੱਢਦੇ ਵਜੀਰਾ ਸਾਰੇ-ਸਾਰੀ ਹੋਇਆ ਭੱਜਾ ਆਇਆ। ਉਸਨੂੰ ਬੂਟੇ ਲਗਵਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਵਜੀਰਾ ਕੋਈ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੱਕ-ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਬੜੇ ਪੈਸੇ ਬਚਾਅ ਕੇ ਨਰਸਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬੂਟੇ ਖਰੀਦਦਾ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ-ਘਾਟ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਆਦਿ 'ਚ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਕਰਦਾ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 7-8 ਮੈਂਬਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤ ਕਟਵਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਵਜੀਰੇ ਦੀ ਤਾਂ ਜਾਨ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਵਜੀਰਾ ਹੋਣ-ਹਾਕਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੂਟੇ ਕਿਉਂ ਵੱਢੇ, ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਰੱਖਤ ਵੱਢੇ ਹੀ ਕਿਉਂ??

ਵਿਚਾਰਾ ਉਹਨਾਂ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਸੁਣ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਅੱਥਰੂ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵਜੀਰਾ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਅੱਵੇਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀਦਾ ਪਾਪ ਲੱਗਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਰੱਖਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨੇ, ਪੁੰਨ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਈਦਾ

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ
8360815955

ਮਿੱਟੀ ਵਤਨਾਂ ਦੀ ...

ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਹੁਲਾਰਾ ਜਿਹਾ ਉੱਠ ਖੜਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਭਾਵੇਂ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਤ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਨਾ ਹੋਣ। ਪਰ ਉਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਡ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਅਜਿਹੇ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਦੀ ਸਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਚੇਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਤਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਜੰਮੇ ਜਾਏ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੁਰ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਖ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਮੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਰ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਉਸਦਾ ਹਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਵੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਖੜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਅੱਲਾਦ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਭਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੁਗਾੜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਅ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਚਾਅ ਉਹ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨੌਜਵਾਨੀ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਸੇ ਲੱਗ

ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕਦੇ ਉਹ ਦਿਨ ਸਨ ਕਿ ਲੋਕ ਆਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉਡਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਹੱਕਾਂ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾਂਗੇ ਪਰ ਅੱਜ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਅੰਦਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਆਪ ਲਈਏ ਕਿ ਉਹ ਮਿੱਟੀ ਜੇਲੂ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਏਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਓ ਜ਼ਰੂਰ ਪਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਫੈਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਰਾਹ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨਸੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਗਲਤ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ ਤੁਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੇਲੂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਦੇ ਵੀ ਰੋਟੀ ਹਰੇ ਹਰੇ ਤੋਂ ਖੁੰਘਾ ਨਹੀਂ ਖਰਦਾ।

ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ ਪਰ ਸੁੱਖ ਸੁਲਾਤਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਦੱਤ ਕਿਤੇ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਲੇਖੇ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਫਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਵਾਪਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸੱਚ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਣ- ਭੂਣ ਹੈ।

ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
ਫਰਿਸ਼ਟ ਕੋਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਅਮਰੀਕਾ, 5592850841

ਸੁੱਕਾ ਰੁੱਖ

ਕਹਿੰਦੇ ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੁੱਛਦਾ ?
ਕਿਸ ਕੰਮ ਦਾ ਹੈ ਹੁਣ ਇਹ ਸੁੱਕਾ ਰੁੱਖ ?
ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਕੋਈ ਬੁੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ !
ਬਥੇਰੀਆਂ ਠੰਢੀਆਂ ਛਾਂਡਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਇਸਨੇ ,
ਅਥਾਹ ਫਲ ਤੇ ਫੁੱਲ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ,
ਮਿੱਠੀਆਂ ਖੁਸ਼ਬੀਆਂ ਵੀ ਵਖਰਦਾ ਰਿਹਾ
ਇਹ ਸੁੱਕਾ ਰੁੱਖ ,
ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਪੰਛੀ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣ ਸ਼ਾਇਦ ,
ਪਰ ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਬੁੱਕਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ,
ਸੁੱਕਾ ਰੁੱਖ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ,
ਸਭ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਵਾਂਗਰ ਹੋਣਾ ,
ਪਰ ਫਿਰ ਅੱਜ ਇਸ ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਕਦਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇ ,
ਕਿਉਂਕਿ ਸੁੱਕਾ ਰੁੱਖ ਸਭ ਲਈ ਸਬਕ ਹੈ
ਕਿ ਸਭ ਨੇ ਬਣ ਜਾਣਾ @ ਸੁੱਕਾ ਰੁੱਖ @ ਇੱਕ ਦਿਨ ...
ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਪਰਮਾਣੀ
9478561356

ਸਮਾਂ

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦੇ - ਬੀਤਦੇ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ ,
ਬੀਤਿਆ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ,
ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ ,
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ,
ਜੋ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਅ ਪਾਉਂਦਾ ,
ਉਹ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ ,
ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ ,
ਜੋ ਅਨਮੋਲ ਹੈ ਤੇ ਅਨਮੋਲ ਕਹਾਉਂਦਾ ,
ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਜਿੰਦਗੀ @ ਚ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਮ ਕਮਾਉਂਦਾ ,
ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ ,
ਤੇ ਸਮਾਂ ਆਉਣ @ ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਪਾਉਂਦਾ ...
ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਪਰਮਾਣੀ
(ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ)
9478561356

ਦਿਲ ਦੇ ਕਰੀਬ

ਦਿਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ
1) ਭੁਲਣਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾ ਤੋਰੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨੂੰ
ਜਿਵੇਂ ਜਰਨਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾ ਸੀ ਤੋਰੇ ਅਲਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ
2) ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੱਟ ਮੈਂ ਧਾਰੀ ਬੈਠੀ ਹਾਂ
ਤੇਰੀ ਖਾਮੀਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਮੈਂ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠੀ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਇਸ ਜਲਜਲ ਨੂੰ
ਹਾਸਿਆਂ ਦਾ ਮਖੌਟਾ ਚੜਾਈ ਬੈਠੀ ਹਾਂ
3) ਚੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਕੂਨ ਹੈ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦਾ ਜਨੂਨ ਹੈ
ਚੀਸਾਂ ਤੋਰੀ ਯਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਜ਼ਮੂਨ ਹੈ
4) ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਨਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫਰ ਸੱਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸਮਝ ਹੀ ਹੁਣ ਆਇਆ
ਕਾਸ਼ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
5) ਜਿੰਦਗੀ ਨੇ ਖੋਭਦੇ ਰਹਿਣਾ ਸਭ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ
ਖੁਦ ਸੰਭਲ ਕੇ ਚਲਣਾ ਪੈਣਾ ਆਪਣੇ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ
6) ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਘਰ ਛੱਡਿਆ ਪਰਦੇਸਾਂ ਲਈ
ਧੀਆਂ ਨੇ ਘਰ ਛੱਡਿਆ ਨਵੀਂ ਜਿੰਦਗੀ ਲਈ
ਇਕੱਲਾਪਣ ਆਇਆ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ
ਜਿੰਨਾਂ ਪਾਲਿਆ ਸੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬੁੜਾਪੇ ਲਈ
7) ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਲਵਾਜ਼ ਉਹ ਮਾਰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ
ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਨਾਲ
ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
??ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਇਹ ਸਚਾਈ ਦਾ
ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਉਮਰ ਹੋਵਾਈਆਂ ਨੇ
ਸਪਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਚੀਰੇ ਨੇ
ਈਰਖਾ ਸੰਘ ਲੰਘਾਇਆ ਨੇ
9) ਜਦ ਲੜਾਈ ਹੀ ਖੁਦ ਨਾਲ ਹੋਵੇ
ਫਿਰ ਗਲ ਮੁਕਾਉ ਕੌਣ ਵੇ
ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਾਉ ਕੌਣ ਵੇ
ਸਜਾ ਸੁਣਾਉ ਕੌਣ ਵੇ
10) ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗਲ ਦੀ ਗਰਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝੋ
ਇਹ ਹੀ ਬਹੁਤ ਏ
ਇੱਥੇ ਜਿੰਦਗੀ ਗੁਜਰ ਗਈ ਇਸ ਚਾਹਤ ਵਿੱਚ
ਕੇ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਗਲ ਨੂੰ ਸਮਝੇ
ਰਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ
+91-9888697078

ਕਵਿਤਾ

ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮਾਰੇ ਸੱਟ,
ਉਸ ਨੂੰ ਪੌਣੋਂ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੱਢ ਦਿਉ ਵੱਟ !
ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਘਟੀ ਜਾਵੇ ਮਾਣ,
ਮਾਣ ਉਦਾ ਵੱਧ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਬੋਲੇ ਘੱਟ !
ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਲਈ ਯਾਰੋ, ਅੱਗੋਂ ਆਉ,
ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਅੱਖਾ ਹੋ ਕੇ ਰਿਹਾ ਕੱਟ !
ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਿਉ ਯਾਰੋ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ,
ਭੁੱਖ ਮਰ ਜਾਉਗੇ, ਜੇ ਫਸਲ ਨਾ ਬੀਜੀ ਜੱਟ !
ਚਿੱਟੇ ਨਾਲ ਮਰੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ,
ਝੱਲ ਨਾ ਹੋਣੀ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਭਾਰੀ ਸੱਟ !
ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਠੰਢੀ ਛਾਂ ਚੇਤੇ ਆਣੀ ਫੇਰ,
ਜਦ ਲੱਗੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲੰਬੇ, ਲੰਬੇ ਕੱਟ !
ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਮੂੰਹ ਚੋਂ ਯਾਰੋ, ਬੋਲੋ ਬੋਲ,
ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਛੇਤੀ ਕੋਝੇ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਵੱਟ !
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-9915803554

ਬਾਲ ਕਵਿਤਾ : ਕਬੂਤਰ

ਮੇਰੇ ਘਰ ਇੱਕ ਕਬੂਤਰ ਆਇਆ ,
ਪੰਖ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਆਇਆ ,
ਦਾਣਾ ਉਹ ਸੌਕ ਨਾਲ ਖਾਵੇ ,
ਅੱਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਡਾਰੀ ਲਾਵੇ ,
ਘਰ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਬਣਾਵੇ ,
ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ ,
ਗੁਟਰ ਗੂੰ - ਗੁਟਰ ਗੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ,
ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ,
ਕਹਿੰਦਾ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਰੋ ਕੈਦ ਮੈਨੂੰ ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਜਾ ਮਿਲੂਗੀ ਭਾਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ,
ਮੇਰੇ ਘਰ ਇੱਕ ਕਬੂਤਰ ਆਇਆ ,
ਪੰਖ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਆਇਆ !
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ , ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ

ਕੁਝ ਅਨਮੋਲ ਗੱਲਾਂ

ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਾ ਸਮਝੋ
ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਕੀਤੀ ਲੰਘ ਸਕਦੀ ਆ
ਹਾਥੀ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ !

ਦੁਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰ ਕੇ
ਮਾਣੀ ਹੋਈ ਖੁਸ਼ੀ
ਅੰਤ ਨੂੰ ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਆ !

ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਨੇ
ਜੋ ਇਹ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤਾਂ
ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ !

ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ
ਕੱਲਾ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬੈਠ ਕੇ
ਮੱਥਾ ਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ !

ਮੰਨਿਆ ਹਰ ਥਾਂ ਪੈਸਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ
ਪਰ ਬਹੁਤ ਥਾਂਵਾਂ ਨੇ
ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਹੀ ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਏ !

ਸਭ ਕੁਝ ਹਾਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ
ਜਗਦੇ ਹੋਏ ਦੀਵੇ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਏ
ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਜਗਾਈਆਂ ਜਾ
ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ !
ਲੇਖਕ-ਮਨਦੀਪ ਖਾਨਪੁਰੀ
9779179060

ਮਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ

ਅੰਨ ਦਾਣਾ ਪੂਰਾ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਕਰਾਵਦੀ,
ਸੀਨੇ ਲਾ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਅੱਖੀ ਬੰਦ ਹੋ ਬਾਪਦੀ !
ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਛੁੱਟ ਰੋਅ ਜਾਪਦੀ,
ਮਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਝੁੱਕ ਮਿਹਨਤ ਆਖਦੀ !

ਭੁੱਖ ਭਿੱਖ ਮੰਗ ਦੁਨੀਆ ਨਾ ਦੇ ਮਾਰਦੀ,
ਰੁੱਲ ਜਾਵੇ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਸਹਾਰਦੀ !
ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਅ ਹਰ ਮਾਂ ਤਨ ਮਨ ਸਾਂਭਦੀ,
ਸੀਨੇ ਲਾਵੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਰਦੀ !

ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਵੇਖ ਮਨ ਨੂੰ ਤਾੜਦੀ,
ਹੱਥ ਜੋੜ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਲ ਕਦੇ ਨਾ ਹਾਰਦੀ !
ਜੋ ਧੀ ਕੁੱਖ ਜੰਮ ਹੋਣੀ ਜੰਮਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰਤੀ,
ਮਾਂ ਕਵੇ ਯਾਦ ਰੱਖਿਓ ਰੱਬ ਕਰੇ ਨਾ ਮਾਫ ਜੀ !

ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਸਹਿ ਮਾਂ ਧੀ ਨੂੰ ਨਾ ਪਾ ਸਕੀ,
ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹ ਮਾਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਸਮਝਾਵਦੀ !
ਅੰਤ ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਜਿੰਦਗੀ ਵੀ ਰੰਗ ਠਾਰਦੀ,
ਫੈਸਲੇ ਤਕਦੀਰ ਜੁੜੀ ਦੇ ਮਾਂ ਮੋਮਤਾ ਪਾਵਦੀ !

ਬੜੀ ਮੁਸਕਿਲ ਪੀੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸੁੱਖ ਲਿਆਵਦੀ,
ਦੁੱਖਾਂ ਸਿਰ ਬੋਝ ਪਏ ਨੂੰ ਮਾਂ ਵੇਖ ਪਛਾੜਦੀ !
ਹੱਥ ਬਹੁਤ ਵਹਾ ਬੈਠੀ ਹੁਣ ਨਾ ਵਾਵਦੀ,
ਮਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਵੇਖ ਗੋਰਵ ਤੋਂ ਸੱਚ ਬਿਆਨਦੀ !
ਗੋਰਵ ਧੀਮਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜੀਰਕਪੁਰ
ਮੋ: ਨੰ: 7626818016

ਅਰਮਾਨ ਦਿਲਾਂ ਦੇ

ਅੱਖਾਂ ਛਲਕਣ ਵਾਂਗ ਸਮੁੰਦਰ,
ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਖਾਰਾ !
ਜਾਂ ਵਿਛੜੇ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦਾ ਜਾਨੀ,
ਜਾਂ ਮਿਲਜੇ ਯਾਰ ਪਿਆਰਾ !
ਮੈਂ ਲੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਢੋਅ ਕਿ ਰੱਖੋ,
ਆ ਵੱਡਿਆ ਵਣਜਾਰਾ !
ਲੁੱਟ ਲੈ ਗਿਆ ਅਰਮਾਨ ਦਿਲਾਂ ਦੇ,
ਸਪਰਾਂ ਮੰਜ ਬਹਾਰਾਂ !
ਮੈਂ ਕੀਕਣ ਦੱਸਾਂ ਬੋਲ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਕਰਾਂ ਇਸਾਰਾ !
ਸਬਦ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਜਾ ਕੇ ਜਿੱਥੇ,
ਸਿਰਫ ਬੋਲੇ ਦਿਲ ਵਿਚਾਰਾ !
ਕੋਈ ਨਾ ਸੁਣੇ ਕੂਕ ਸੱਸੀ ਦੀ,
ਗਈ ਬਲ ਵਿੱਚ ਬਣ ਅੰਗਿਆਰਾ !
ਹੀਰ, ਸੋਹਣੀ, ਸੱਸੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ,
ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰਾ !
ਮੈਂ ਵੀ ਭੁੱਲ ਕੇ ਉਸ ਰਾਹੇ ਤੁਰ ਪਈ,
ਜਿੱਥੇ ਵੈਰੀ ਬਣੇ ਜੱਗ ਸਾਰਾ !
ਮੈਂ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਲੈ ਕੇ ਰੋਵਾਂ,
ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ !
ਅਸੀਂ ਹੱਥਿਆਂ ਦੇ ਗਲ ਹਾਰ ਬਣਾ ਲੇ,
ਜੁਲਫਾਂ ਪਿਆ ਖਿਲਾਰਾ !
ਆ ਵੇਖ ਮੈਨੂੰ ਪੱਤੋਂ ਦੇ ਸੋਕੀਨਾਂ,
ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ ਮਨ ਦੁਖਿਆਰਾ !
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋਂ
ਫੋਨ ਨੰਬਰ 94658-21417

ਪੰਛੀ, ਰੁੱਖ, ਤੇ, ਮਨੁੱਖ

ਕਿੱਧਰ ਗਏ ਉਹ ਪੰਛੀ ਗਣੇ,
ਕਿੱਧਰ ਗਏ ਉਹ ਰੁੱਖ ਪੁਰਾਣੇ /
ਕੌਣ ਖਾ ਗਿਆ ਦੱਸੇ ਰਹਿਅਾਲੀ,
ਭੁੱਲ ਬੈਠੇ ਕਰਨੀ ਰਖਵਾਲੀ /
ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਨਾ ਪੰਛੀ ਚਹਿਕਣ,
ਅੱਜ ਬਾਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਭੁੱਲ ਨਾ ਟਹਿਕਣ /
ਸਿਖਰ ਦੁਪਿਹਰੇ ਘੁੰਗੀਆਂ ਦੇ ਗਾਉਣੇ,
ਇੱਥੇ ਲੱਗੇ ਦਿਨ ਮੁੜ ਨਾ ਆਉਣੇ /
ਵੈਨ ਕੀਰਨੇ ਤਿੱਤਲੀਆਂ ਪਾਵਨ,
ਕਿੱਥੇ ਲੱਭ ਕੇ ਭੁੱਲ ਲਿਆਵਣ /
ਕਾਹਦਾ ਯੁੱਗ ਮਸੀਨੀ ਆਇਆ,
ਰੰਗਲਾ ਸੋਹਣਾ ਮੁਲਖ ਗਵਾਇਆ /
ਪੰਛੀ ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਦੋਸੀ ਹੈ ਬੰਦਾ,
ਆਪਣੇ ਆਪ ਚ ਕਰਦਾ ਚੰਗਾ /
ਹਵਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਹਿਰ ਮਿਲਾਇਆ /
ਉਮਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਧ ਘਟਾਇਆ /
ਧਰਤੀ ਪਾਣੀ ਦੂਜੀ 'ਭ ਕਰਤਾ,
ਵੇਖੋ ਕਿੰਡਾ ਕਹਿਰ ਕਮਾਇਆ /
ਟਾਇਮ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਸੋਚ ਕੇ ਵੇਖੀ,
ਕੀ ਪਾਇਆ ਤੇ ਕੀ ਗਵਾਇਆ /
ਰਾਜੂ, ਅਸਪਾਲਾ, ਗੱਲ ਕੋੜੀ ਲੱਗਣੀ,
ਕਾਹਤੋਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਸੱਚ ਸੁਣਾਇਆ //
ਰਾਜੂ ਅਸਪਾਲ ਕਲਾਂ,
ਸੰਪਰਕ 95012-45108

ਦਿਨ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ

ਬੱਚਿਓ ਦਿਨ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਆਏ,
ਭੁੱਲ ਜਾਉ, ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਬਿਤਾਏ !
ਮਨ ਚਿੱਤ ਲਾ ਕੇ ਕਰੋ ਪੜ੍ਹਾਈ,
ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਕੁੱਤ ਹੈ ਆਈ !
ਸੁਭਾ ਵੇਲੇ ਮਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਜਾ,
ਯਾਦ ਸਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਵਾਧਾ !
ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੁਸੀਂ ਉੱਠ ਖਲੋਣਾ,
ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਣਾ !
ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ ਇਹ ਮੌਕਾ ਹਾਲੇ,
ਇਮਤਿਹਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨੇ ਵਾਲੇ !
ਨਕਲ ਦੀ ਨਾ ਰੱਖਿਓ ਆਸ,
ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਪਾਸ !
ਵਿੱਦਿਆ ਕਰਦੀ ਦੂਰ ਹਨੇਰੇ,
ਹੁੰਦਾ ਚਾਨਣ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ !
ਵੇਖੋ ਕਿੰਨੀ ਔਖੀ ਹੈ ਕਮਾਈ,
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੋ ਜਾਂਦੇ ਲਾਈ !
ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਪਾਉਣਾ,
ਪੱਤੋਂ, ਸਭ ਦਾ ਨਾਂ ਰੁਸਨਾਉਣਾ !
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋਂ
94658-21417

ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਦਾਨ

ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਜੋ ਦੀਪ ਜਗਾਵੇ,
ਬੱਚਿਓ, ਕਦੇ ਨਾ ਧੋਖਾ ਖਾਵੇ !
ਵਿੱਦਿਆ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ,
ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਪਾਈਓ ਆਪਾਂ ਮਾਣ !
ਚੋਰ ਕੋਈ ਚਰਾ ਨੀ ਸਕਦਾ,
ਪਾਣੀ ਕਦੇ ਭੜ੍ਹਾ ਨੀ ਸਕਦਾ !
ਅੱਗ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾੜ ਨੀ ਸਕਦੀ,
ਤਾਕਤ ਕੋਈ ਵਿਗਾੜ ਨੀ ਸਕਦੀ !

ਇਹ ਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਖਜਾਨਾ,
ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਦਾ ਫੁੱਲ ਜਮਾਨਾ !
ਇਹ ਧਨ ਕਦੇ ਮੁੱਕ ਨੀ ਸਕਦਾ,
ਇਹ ਬੁਣਾ ਕਦੇ ਸੁੱਕ ਨੀ ਸਕਦਾ !
ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਜੋ ਦੇਈਏ ਦਾਨ,
ਵਧਦੀ ਜਾਵੇ ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾਨ !
ਬੱਚਿਓ ਪੜ੍ਹੋ, ਨਾ ਮਨ ਚਰਾਓ !
ਪੱਤੋਂ, ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਓ !
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋਂ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋਂ
94658-21417

**No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers**

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

**Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instagram
LinkedIn
Tiktok**

No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180, +1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com

Email- preetnamausa@gmail.com

